Samling af Afgørelser

RETTEN FOR EU-PERSONALESAGERS DOM (Første Afdeling)

11. maj 2010*

»Personalesag — tjenestemænd — Personalerettens kompetence — formaliteten — bebyrdende akt — ansvar uden for kontrakt — oplysninger tilgået pressen — princippet om uskyldsformodning — ikke-økonomisk skade — beslutning om at indlede disciplinær forfølgning — åbenbart urigtigt skøn — bistandsforpligtelse — vedtægtens artikel 24«

I sag F-30/08,

angående et annullationssøgsmål anlagt i henhold til artikel 236 EF og 152 EA,

Fotios Nanopoulos, tidligere tjenestemand ved Europa-Kommissionen, Itzig (Luxembourg), først ved avocat V. Christianos, derefter ved avocats V. Christianos, D. Gouloussis og V. Vlassi,

sagsøger,

mod

Europa-Kommissionen, først ved J. Currall og K. Herrmann, som befuldmægtigede, derefter ved J. Currall og K. Herrmann, som befuldmægtigede, bistået af avocats E. Bourtzalas og I. Antypas,

sagsøgt,

har

PERSONALERETTEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, S. Gervasoni (refererende dommer), og dommerne H. Kreppel og M.I. Rofes i Pujol,

justitssekretær: fuldmægtig R..Schiano,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 18. november 2009,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Personalerettens Justitskontor den 28. februar 2008 har Fotios Nanopoulos nedlagt påstand om, at Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber tilpligtes at betale ham et beløb på 850 000 EUR for den ikke-økonomiske skade, han angiveligt har lidt som følge af de fejl, Kommissionen har begået ved forvaltningen af hans situation og karriere.

* Processprog: græsk.

Retsforskrifter

2 Det bestemmes i artikel 24 i vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union (herefter »vedtægten«):

»Fællesskaberne yder deres tjenestemænd bistand, især ved retsforfølgning mod personer, der har fremsat trusler, krænkelser, injurier, ærerørige beskyldninger eller foretaget angreb på person eller formue, rettet mod tjenestemanden eller dennes familie på baggrund af hans stilling eller hverv.

De erstatter solidarisk det påførte tab, i det omfang tjenestemanden ikke har fremkaldt det forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og i det omfang han ikke kan opnå erstatning fra den skadevoldende person.«

3 Vedtægtens artikel 87, som var i kraft på tidspunktet for indledningen af disciplinærsagen mod sagsøgeren, bestemte:

»Ansættelsesmyndigheden kan efter forslag fra tjenestemandens overordnede eller på eget initiativ uden at have indhentet udtalelse fra Disciplinærrådet give en advarsel eller en irettesættelse. Tjenestemanden skal forinden høres.

De øvrige sanktioner anvendes af ansættelsesmyndigheden, efter at den i bilag IX fastsatte disciplinære forfølgning er gennemført. Denne forfølgning indledes på ansættelsesmyndighedens foranledning efter høring af tjenestemanden.«

4 Artikel 1 i bilag IX til vedtægten, hvilket bilag vedrører disciplinærsager, bestemte i den udgave, der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i denne tvist:

»Der rejses sag for Disciplinærrådet ved indgivelse af en indberetning fra ansættelsesmyndigheden, i hvilken de forhold, der påklages, og eventuelt de omstændigheder, under hvilke de er begået, klart angives.

Indberetningen skal sendes til formanden for Disciplinærrådet, der gør medlemmerne af dette råd og den indberettede tjenestemand bekendt med den.«

5 Det bestemtes i artikel 4, stk. 1, i bilag IX til vedtægten i den udgave, der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i denne sag:

»Til forberedelse af forsvaret har den indberettede tjenestemand en frist på mindst 15 dage fra tidspunktet for indgivelse af den indberetning, hvormed disciplinærsagen indledes.«

6 Den 19. februar 2002 vedtog Kommissionen en beslutning om gennemførelse af administrative undersøgelser og disciplinærsager (*Meddelelse fra administrationen* nr. 33-2002 af 25.4.2002, herefter »beslutningen af 19. februar 2002«).

7 Betragtningerne til beslutningen af 19. februar 2002 præciserer:

»(1) Effektiviteten og hastigheden ved administrative undersøgelser og disciplinærsager skal øges under hensyntagen til hver enkelt sags kompleksitet og kravene til præsentationen af de faktiske omstændigheder.

(2) Der skal indføres et kontor for undersøgelse og disciplinærsager under Kommissionen med henblik på at foretage upartiske, sammenhængende og professionelle administrative undersøgelser og med henblik på at forberede disciplinærsager for ansættelsesmyndigheden.

(3) Der skal indføres procedureregler vedrørende indledningen og gennemførelsen af administrative undersøgelser.

[…]

(5) Det er nødvendigt at sikre ligevægten mellem den administrative effektivitet og den pågældende tjenestemands ret til forsvar.

(6) Det er nødvendigt at styrke forebyggelsen og gennemsigtigheden på disciplinærområdet.«

8 Artikel 1 i beslutningen af 19. februar 2002 opretter et kontor for undersøgelse og disciplinærsager (IDOC).

9 Samme beslutnings artikel 2 bestemmer navnlig, at IDOC gennemfører administrative undersøgelser på anmodning af generaldirektøren for personale og administration efter aftale med generalsekretæren, og at kontoret forbereder disciplinærsager for ansættelsesmyndigheden.

10 Artikel 5 i beslutningen af 19. februar 2002 vedrører indledningen og gennemførelsen af undersøgelser. Den fastsætter i stk. 1, at generaldirektørerne og cheferne kan anmode generaldirektøren for personale og administration efter aftale med generalsekretæren om at indlede en administrativ undersøgelse. I medfør af denne artikels stk. 5 får den tjenestemand, der kan være berørt af en administrativ undersøgelse, meddelelse om indledningen heraf snarest muligt og har ret til efter undersøgelsens afslutning og inden rapportens udarbejdelse at fremsætte bemærkninger til konklusionerne, for så vidt som disse redegør for faktiske omstændigheder, der vedrører tjenestemanden.

11 I henhold til artikel 6 i beslutningen af 19. februar 2002 kan generalsekretæren efter aftale med generaldirektøren for personale og administration indstille overholdelsen af forpligtelsen til at opfordre tjenestemanden til at fremkomme med synspunkter i tilfælde, hvor det er nødvendigt at holde undersøgelsen helt fortrolig.

12 Beslutningens artikel 7, der har overskriften »Tjenestemandens rettigheder«, bestemmer:

»1. Ansættelsesmyndigheden giver med en rapport den berørte tjenestemand meddelelse om de indledende påstande, den retter mod ham i henhold til vedtægtens artikel 87, og hører ham i forhold til rapporten.

2. Den i vedtægtens artikel 87 omhandlede høring skal give ansættelsesmyndigheden mulighed for at vurdere alvoren i de faktiske omstændigheder, som den berørte tjenestemand er beskyldt for, på grundlag af dennes forklaringer under høringen og beslutte, om der skal træffes disciplinære foranstaltninger over for ham, og om det er nødvendigt at rette henvendelse til Disciplinærrådet, inden sådanne foranstaltninger træffes.

[…]«

13 Den 18. december 2000 vedtog Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union forordning (EF) nr. 45/2001 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne og -organerne og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EFT L 8, s. 1). I henhold til syvende betragtning til denne forordning er de personer, der kan beskyttes, dem, hvis personoplysninger behandles af fællesskabsinstitutioner eller -organer, uanset hvilken sammenhæng der er tale om, f.eks. fordi de pågældende er ansat i disse institutioner eller organer.

14 Artikel 2 i forordning nr. 45/2001, der har overskriften »Definitioner«, bestemmer:

»I denne forordning forstås ved:

a) »personoplysninger«: enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (i det følgende benævnt »den registrerede«); ved identificerbar person forstås en person, som direkte eller indirekte kan identificeres, bl.a. ved et identifikationsnummer eller et eller flere elementer, der er særlige for denne persons fysiske, fysiologiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sociale identitet

b) »behandling af personoplysninger« (i det følgende benævnt »behandling«): enhver operation eller række af operationer, med eller uden brug af elektronisk databehandling, som personoplysninger gøres til genstand for, f.eks. indsamling, registrering, systematisering, opbevaring, tilpasning eller ændring, selektion, søgning, brug, videregivelse ved transmission, formidling eller enhver form for overdragelse, sammenstilling eller samkøring samt blokering, sletning eller tilintetgørelse

[…]«

15 Det bestemmes i artikel 4, der har overskriften »Oplysningernes pålidelighed«, i forordning nr. 45/2001:

»1. Personoplysninger:

a) skal behandles loyalt og lovligt

[…]

2. Det påhviler den registeransvarlige at sikre, at stk. 1 overholdes.«

16 Artikel 5 i forordning nr. 45/2001, der har overskriften »Lovlig behandling af personoplysninger«, præciserer:

»Behandling af personoplysninger må kun finde sted, hvis:

a) behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse på grundlag af traktaterne om oprettelse af De Europæiske Fællesskaber eller andre retsakter vedtaget på grundlag af disse traktater, eller som retmæssigt hører under offentlig myndighedsudøvelse, som er pålagt fællesskabsinstitutionen eller -organet eller en tredjemand, til hvem personoplysningerne videregives, eller

[…]

d) den registrerede utvetydigt har givet sit samtykke, eller

e) behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes vitale interesser.«

Sagens faktiske omstændigheder

17 Sagsøgeren blev udnævnt til tjenestemand i Kommissionen den 1. januar 1983. Fra november 1983 til januar 2003 var han direktør i Eurostat. Fra januar 2003 arbejdede han i generaldirektoratet (GD) for Personale og Administration som ledende rådgiver, indtil han gik på pension den 1. marts 2006.

18 Den 25. oktober 2002 sendte Tillack, der er journalist ved det tyske tidsskrift *Stern*, B., der er tjenestemand i Eurostat, en e-mail på tysk, som i emnelinjen indeholdt spørgsmålet »Greek connection?«. I denne e-mail anførte Tillack, at tjenestemænd i Eurostat, som ønskede at være anonyme, anklagede sagsøgeren for i forbindelse med sit arbejde som direktør, navnlig under udbudsprocedurer, at begunstige græske virksomheders interesser. I e-mailen opfordredes Eurostat til at udtale sig om 18 spørgsmål i forbindelse med disse anklager. Tillack anmodede navnlig Eurostat om at præcisere, hvorledes man forholdt sig til disse anklager, og hvorfor der var en overrepræsentation af græske virksomheder i forbindelse med udbuddet af Supcom-programmet i årene 1995, 1996, 1997 og 1998.

19 B. sendte samme dag en e-mail til generaldirektøren for Eurostat, til sagsøgeren og til en anden direktør i Eurostat med en oversættelse af disse 18 spørgsmål til engelsk.

20 Ved et fortroligt notat af 30. oktober 2002 til generaldirektøren for Eurostat gendrev sagsøgeren alle anklagerne i spørgeskemaet, idet han understregede deres bagtaleriske og ærekrænkende karakter, og han anmodede Kommissionen om at offentliggøre de stillede spørgsmål og at afsløre navnene på de »anonyme anklagere«. Vedlagt notatet var sagsøgerens svar på de 18 stillede spørgsmål.

21 Den 28. og 29. oktober 2002 blev der afholdt interne møder i Eurostat med henblik på at forberede Kommissionens svar på Tillacks spørgsmål. Ifølge Kommissionen ønskede generaldirektøren for Eurostat under et af disse møder, at der blev gennemført en intern revision af tildelingen af kontrakter inden for direktorat A, som blev ledet af sagsøgeren, i forbindelse med Supcom-programmet 1995-1998. Det fremgår af et dokument af 31. oktober 2002, som er bilagt svarskriftet, at det hold, der skulle gennemføre den interne revision i Eurostat, på dette tidspunkt havde til opgave at udarbejde en »mini-rapport«.

22 Torsdag den 7. november 2002 sendte Tillack en ny e-mail til B. I denne e-mail anførte han, at hvis han ikke fik svar fra Eurostat på spørgsmålene inden mandag den 11. november, ville han se sig nødsaget til i den artikel, han ville skrive færdig denne sidstnævnte dag, kun at omtale en benægtende skrivelse, han havde modtaget fra sagsøgeren, og at skrive, at Eurostat ikke havde afvist nogen af de i hans tidligere e-mail omhandlede anklager. I denne e-mail af 7. november 2002 tilstillede Tillack Eurostat fire yderligere spørgsmål, som fremhævede mistankerne om sagsøgerens begunstigelse af en virksomhed, der var stiftet af sagsøgerens gudbarn, Av.

23 Samme dato meddelte Kommissionen sagsøgeren, at den i forbindelse med mobilitetspolitikken påtænkte at give ham en stilling som ledende rådgiver for generaldirektøren for Eurostat.

24 Ved et fortroligt notat af 11. november 2002 anførte sagsøgeren over for generaldirektøren for Eurostat, at Av. faktisk var hans gudbarn, men at dennes virksomhed, som sagsøgeren ikke havde nogen økonomisk forbindelse til, hverken havde kontrakter med sagsøgerens direktorat eller med Eurostat generelt. Det blev i notatet præciseret, at Av. arbejdede som universitetssagkyndig på et forskningsprojekt kaldet »STAT-Object«, men at sagsøgeren ikke havde udøvet nogen indflydelse til gunst for Av. i forbindelse med dette forskningsprojekt. Sagsøgeren anmodede til slut i dette notat Kommissionen om omgående at yde ham bistand i henhold til vedtægtens artikel 24.

25 Ved et andet fortroligt notat af 11. november 2002, hvortil Tillacks »spørgeskemaer« af 25. oktober og 7. november 2002 var optaget som bilag, anmodede sagsøgeren generaldirektøren for GD for Personale og Administration om Kommissionens bistand i medfør af vedtægtens artikel 24. Han understregede i dette notat den risiko for skade på hans erhvervsmæssige og sociale liv, offentliggørelsen af en artikel, som gentog anklagerne mod ham, ville have.

26 Den 11. november 2002 sendte Kommissionen Tillack svar på de af ham stillede spørgsmål.

27 Ifølge Kommissionen blev den interne revision, der er nævnt i denne doms præmis 21, gennemført i perioden fra den 31. oktober til den 11. december 2002 under ansvar af D., der var chef for afdelingen »Intern revision« i Eurostat. Det fremgår af sagsakterne, at den interne revision fortsatte efter den dato, hvor Kommissionen svarede på Tillacks spørgsmål.

28 Den 13. november 2002 blev der på tidsskriftet *Sterns* hjemmeside offentliggjort en artikel på tysk skrevet af Tillack med overskriften »Græker søger grækere?«. I denne artikel blev det navnlig præciseret:

»Det europæiske statistiske kontor, Eurostat, kan ikke finde ro. Efter en række skandaler – der først begyndte med forkerte statistikker, derefter med kritik for svindel og endelig med mistanker om korruption af tjenestemænd – skal Eurostat atter besvare generende spørgsmål. Der er tale om en mulig kumulation af kontrakter til gunst for græske selskaber og dette under ansvar af [Fotios] Nanopoulos, der er græsk direktør i Eurostat.

Presset på Eurostats ledelse med generaldirektør Yves Franchet i spidsen bliver ikke mindre. Som anført af Franz-Hermann Brüner, der er chef for Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF), undersøger OLAF allerede en »række sager« i Eurostat. Den europæiske fagforening »Action & Defence« stiller i et flyveblad et skrækkeligt spørgsmål: Er Eurostat ledet af et »korruptionsnetværk«?

[...]

»Ærekrænkelse«

Reelt klarer visse lande sig særligt godt ved tildelingen af kontrakter, f.eks. klarer de græske selskaber sig ofte bedre end deres tyske konkurrenter. [...]«

29 Den 14. november 2002 offentliggjorde den luxembourgske avis *Le Quotidien* en artikel med overskriften »Ny uro i Eurostat«. Denne artikel redegjorde for, at sagsøgeren var blevet »afsat fra sin stilling« og udnævnt til ledende rådgiver for generaldirektøren for Eurostat. Det blev ligeledes præciseret:

»Ifølge vores kilder har tjenestemænd i OLAF, som er det europæiske organ for bekæmpelse af svig, opdaget, at direktorat A, som navnlig undersøger informationsindustrien, udviklede mange kontrakter med græske selskaber og handlede meget mindre med selskaber af andre nationaliteter.

Udspurgt af det tyske tidsskrift *Stern* har [Fotios] Nanopoulos på det kraftigste afvist, at grækerne »bevidst [er blevet] begunstiget«.«

30 Ved skrivelse af 15. november 2002 anmodede Kommissionen den luxembourgske avis *Le Quotidien* om en ret til at svare på grund af forkerte og ærekrænkende oplysninger i ovennævnte avisartikel. Kommissionen præciserede i denne skrivelse for det første, at påstanden om, at Fotios Nanopoulos var blevet afsat fra sin stilling, var helt forkert og ærekrænkende. Fotios Nanopoulos havde ifølge Kommissionen blot været genstand for en mobilitetsafgørelse, som fandt anvendelse på 14 direktører, der havde haft den samme stilling i mere end fem år, og dette i overensstemmelse med beslutninger, som Kommissionen traf om disse spørgsmål i december 2000, og som allerede havde fundet anvendelse for første gang i forbindelse med flytning af generaldirektører. Fotios Nanopoulos fik således en stilling som ledende rådgiver for GD for Personale og Administration på objektive og gennemsigtige betingelser. Kommissionen anførte dernæst, at avisens påstande om, at OLAF havde gjort opdagelser vedrørende begunstigelse af græske selskaber ved tildelingen af kontrakter, ikke kunne bevises og med urette såede tvivl om Fotios Nanopoulos' ære. Kommissionen erindrede endelig om, at hvad angår påstandene om begunstigelse på grundlag af nationalitet havde den givet

journalisten fra *Stern*, Tillack, et vist antal svar. Disse svar gjorde det imidlertid ikke muligt at konkludere, at græske firmaer var blevet begunstiget ved tildelingen af kontrakter i direktorat A i Eurostat i forbindelse med Supcom-projekterne.

31 Den 20. november 2002 offentliggjorde *L'Investigateur* en avisartikel med overskriften »Rænkespillene og uærligheden fortsætter på fuld kraft i EU, Nanopoulos' høne med guldæggene«.

32 Det blev i denne artikel anført:

»»*L'Investigateur*« har i mere end tre år henledt opmærksomheden på fordrejninger, rænkespil og åbenbar nepotisme i det europæiske statistikdirektorat [Eurostat], der holder til på Kirchberg. Efter [OLAF's] undersøgelse bliver en af de varme sager om nepotisme endelig overdraget til retsvæsenet, konkret det luxembourgske, som har den stedlige kompetence, og som endnu er langt fra – hvilket er et dårligt tegn for gennemsigtigheden og sandheden – at have løst de gigantiske fordrejninger, som har verseret for det siden 1999 i forbindelse med Perry og Perrylux-sagen, hvilken sag i sidste ende førte til Santer-Kommissionens fald.

Den nye retssag vedrører adfærden hos en græsk direktør, som er blevet smidt ud af Eurostat for groft at have begunstiget selskaber tilhørende hans landsmænd. Han var allerede blevet udelukket fra udvælgelsesudvalg efter at have meddelt en græsk kvinde eksamensspørgsmålene. Alt dette helt åbenlyst for [to tidligere ansvarlige for Eurostat], som begge er gode venner med Robert Goebbels, nuværende medlem af Europa-Parlamentet og tidligere socialistisk minister i […] Santer-regeringen. [Fotios] Nanopoulos bestrider selvfølgelig alle disse anklager mod ham, og rænkespillerne i Eurostat, der som sådan er loyale over for Cresson-taktikken, råber op om journalistisk manipulation og antieuropæiske dystre rænkespil. Når man står over for denne form for direktør, risikerer man faktisk at blive antieuropæisk, så meget desto mere som Prodi-Kommissionen, der er loyal over for sin forgængers principper, tilsætter denne sag i den europæiske sovs, der ikke er til at fordøje.

Nanopoulos er i al hast blevet udnævnt til »ledende rådgiver« i et andet direktorat […] Det er den sædvanlige procedure for at fjerne en højtstående tjenestemand fra vedkommendes tjenestegren og give mulighed for en undersøgelse, samtidig med at hans ret til forsvar bevares.

Kommissionen maskerer skandalen ved at lade som om, at denne rotation af direktører længe havde været planlagt, hvilket er teoretisk og generelt korrekt, men ikke i det konkrete tilfælde. […]

Det er derfor muligt, at Nanopoulos sendes på tidlig pension efter eget ønske, og at han således undgår forfølgning […]«

33 Under et møde den 11. december 2002 blev udkastet til revisionsrapport præsenteret for generaldirektøren for Eurostat, som var af den opfattelse, at de mulige foranstaltninger skulle genovervejes (opfølgning på rapporten med gennemførelse af en kontradiktorisk procedure, eventuel forelæggelse for OLAF), uden at han på dette tidspunkt tog stilling til udkastets videre forløb.

34 Ved skrivelse af 20. december 2002 meddelte Kommissionen sagsøgeren svaret på hans anmodning om bistand af 11. november 2002. Kommissionen præciserede dels, at den havde givet journalisten, Tillack, et underbygget svar på ovennævnte spørgeskemaer, som ikke kritiserede sagsøgeren, dels at den på eget initiativ havde anmodet om og den 18. november 2002 modtaget en ret til svar fra den luxembourgske avis *Le Quotidien* efter offentliggørelsen af den artikel, som drog sagsøgerens omdømme i tvivl ved at gentage anklager tilsvarende Tillacks.

35 Den 20. december samme år overførte Kommissionen sagsøgeren til GD for Personale og Administration til en stilling som ledende rådgiver, hvilken beslutning fik virkning fra den 16. januar 2003. Sagsøgeren fik specifikke opgaver i forbindelse med den administrative reform, navnlig vedrørende »benchmarking« og statistisk analyse i forbindelse med »monitoring« af reformprocessen under hensyntagen til følgerne af udvidelsen.

36 Den 21. maj 2003 tiltrådte den nye generaldirektør for Eurostat. Samme dag tilstillede D. sagsøgeren en kopi af udkastet til den interne revisionsrapport.

37 Ved skrivelse af 12. juni 2003 anmodede D. formelt sagsøgeren om at fremsætte eventuelle bemærkninger til udkastet til rapport.

38 Sagsøgeren meddelte administrationen sine bemærkninger ved en e-mail af 24. juni 2003.

39 Den 27. juni 2003 om morgenen drøftede D. og holdet bag den interne revision, som havde arbejdet på udkastet til rapport, under et arbejdsmøde relevansen af sagsøgerens bemærkninger, og der blev ved denne anledning forberedt et udkast til svar på disse bemærkninger. D. afventede dog ikke det af holdet udarbejdede udkast til svar, men meddelte ved e-mail kl. 12.01 generaldirektøren, at sagsøgerens bemærkninger til udkastet til intern revisionsrapport var lidet hensigtsmæssige. Kl. 14.23 sendte revisionsholdet en e-mail til D. med et udkast til svar på sagsøgerens bemærkninger. Dette udkast blev imidlertid hverken færdiggjort eller sendt til generaldirektøren for Eurostat. Sagsøgeren modtog i øvrigt ikke dette udkast til svar, som han først fik kendskab til med Kommissionens svarskrift i den foreliggende sag.

40 Ved skrivelse af 8. juli 2003 fra D. modtog den nye generaldirektør for Eurostat revisionsrapporten sammen med sagsøgerens bemærkninger. D. præciserede i denne skrivelse, at udkastet til revisionsrapport, som sagsøgeren havde fået tilsendt den 21. maj 2003, var blevet omdøbt til »Analyse af visse aspekter ved Supcom-programmet (1995-1998) efter spørgsmål, som en journalist stillede Eurostat i november 2002«, og at denne analyse blev afgivet på grundlag af oplysninger, som hun rådede over på tidspunktet for analysen af de faktiske omstændigheder, og at hun ikke var i stand til at uddybe dem på grund af sin tidligere og nuværende arbejdsbyrde. Rapporten præciserede som en general konklusion:

»Den foretagne analyse vedrører meget specifikt sammenhængen i de punkter, der er fremhævet af journalisten [Tillack] og støttes udelukkende på budgetoplysningerne og de af det pågældende [d]irektorat leverede sagsakter.

Det skal generelt fastslås, at de konklusioner, der drages af vores arbejde, ikke gør det muligt at underbygge Fotios Nanopoulos' og Eurostats forsvar over for denne kritik udefra.«

41 Ved skrivelse af 8. juli 2003, som GD for Personale og Administration ifølge modtagelsesstemplet for dette dokument modtog den 9. juli 2003, sendte generaldirektøren for Eurostat revisionsrapporten til Reichenbach, generaldirektøren for ovennævnte GD, med henblik på at han kunne træffe de foranstaltninger, han fandt hensigtsmæssige i forhold til sagsøgeren.

42 Den 9. juli samme år besluttede Kommissionens næstformand at indlede en disciplinærsag mod sagsøgeren med den begrundelse, dels at han ved tildeling af kontrakter havde tolereret eller accepteret, at vurderingsprocesserne ikke var gennemsigtige, da vurderingsmetoderne i rapporterne fra Det Rådgivende Udvalg for Indkøb og Aftaler ikke er i overensstemmelse med dem, der faktisk blev anvendt under de faktiske omstændigheder, dels at han for en kontrakt, der var indgået med virksomheden Planistat, havde tolereret eller accepteret, at en sagkyndig, der stod ham nær, og som ikke oprindeligt var foreslået af den bydende, deltog i udarbejdelsen af en undersøgelse uden tilknytning til udbuddet, hvilket gav anledning til en »regning, der skulle betales«, endnu inden

undersøgelsens foreløbige rapport var færdiggjort. Kommissionen støttede sig ved vedtagelsen af denne beslutning dels til en foreløbig rapport fra Kommissionens interne revisionstjeneste af 7. juli 2003, dels på rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste af 8. juli 2003.

43 Avisen *The Financial Times* offentliggjorde den 10. juli 2003 en artikel på engelsk med overskriften »Prodi giver sig i kast med Eurostat-skandalen«, som redegjorde for opdagelsen af en meget betydelig økonomisk skandale i Eurostat og præciserede de forskellige foranstaltninger, som Kommissionen havde truffet for at kaste lys over denne skandale. Artiklen nævnte ikke sagsøgerens navn og præciserede, at han ligesom generaldirektøren og vicegeneraldirektøren for Eurostat var genstand for en disciplinærsag.

44 Den 11. juli 2003 offentliggjorde avisen *Le Monde* en artikel, hvis indhold var tilsvarende indholdet i ovennævnte artikel i *The Financial Times*.

45 I juli 2003 gengav den græske presse ligeledes, at sagsøgeren var inddraget i sagen.

46 Ved skrivelse af 15. juli 2003 anmodede sagsøgeren generaldirektøren for GD for Personale og Administration om at yde ham bistand fra Kommissionen i medfør af vedtægtens artikel 24, idet han anførte, at artiklen i *The Financial Times* med urette skadede hans omdømme. Sagsøgeren understregede navnlig, at denne artikel med urette skabte en forbindelse mellem den »økonomiske skandale i Eurostat«, som omfattede to andre højtstående medarbejdere på dette kontor, og den procedure, der vedrørte sagsøgeren. Ifølge sagsøgeren godtgjorde denne artikels indhold i øvrigt, at der blev lækket oplysninger fra Kommissionens tjenestegrene, selv om Kommissionen var forpligtet til at sikre fortroligheden i den verserende disciplinærsag. Sagsøgeren anmodede navnlig Kommissionen om at offentliggøre en pressemeddelelse, som præciserede, at han på ingen måde var involveret i den »økonomiske skandale i Eurostat«.

47 Ved skrivelse af 21. juli 2003 fremsatte sagsøgeren på ny en anmodning om bistand, som i det væsentlige havde samme indhold som anmodningen af 15. juli 2003, idet den denne gang ikke kun omhandlede artiklen i *The Financial Times*, men ligeledes artiklen i *Le Monde*.

48 Den 22. juli 2003 sendte Kommissionen den interne revisionsrapport til OLAF, som den 23. juli 2003 besluttede at indlede en intern undersøgelse af sagsøgeren på grund af mistanke om begunstigelse i forbindelse med procedurer for tildeling af kontrakter, som det direktorat, han havde ledet, havde ansvaret for.

49 Den 9. september 2003 sendte sagsøgeren en skrivelse til Kommissionens formand, hvori han særligt kritiserede betingelserne for gennemførelsen af den interne revision, som havde dannet grundlag for den trufne beslutning om at indlede disciplinærsagen mod ham.

50 Sagsøgeren anførte som svar på et spørgsmål, som Retten stillede under retsmødet, uden at dette blev modsagt af Kommissionen, at skrivelsen af 9. september 2003 forblev ubesvaret.

51 Den 22. september 2003 udsatte Kommissionen disciplinærsagen på resultaterne af OLAF's interne undersøgelse.

52 Ved skrivelse af 1. oktober 2003 til sagsøgeren besluttede Kommissionen dels ikke at tage de nye anmodninger om bistand, som sagsøgeren havde fremsat den 15. og 21. juli 2003, til følge, dels at afvente afslutningen af Eurostats igangværende undersøgelser for eventuelt at indtræde og tage endelig stilling til anmodningerne om bistand.

53 Ved skrivelse af 5. oktober 2004 meddelte OLAF sagsøgeren beslutningen om at indstille den interne undersøgelse, der var indledt mod ham, og om at sende den endelige undersøgelsesrapport til generalsekretæren for Kommissionen. I denne endelige rapport var det præciseret, at OLAF havde besluttet at henlægge sagen, da der ikke var afsløret nogen uregelmæssigheder, der kunne tilregnes sagsøgeren.

54 Ved skrivelse af 26. oktober 2004 til sagsøgeren besluttede Kommissionens næstformand efter at have fået kendskab til resultaterne af OLAF's interne undersøgelse, at disciplinærsagen skulle henlægges, og meddelte den berørte, at denne beslutning efter hans anmodning kunne tilføjes i hans personalemappe.

55 Den 27. oktober 2004 offentliggjorde Kommissionen en pressemeddelelse på engelsk på hjemmesiden *Midday Express* fra GD for Kommunikation, hvori det var præciseret:

»Kommissionen har besluttet at henlægge den mod [sagsøgeren], der er tidligere direktør i Eurostat, indledte disciplinærsag. En dybtgående undersøgelse gennemført af OLAF, Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig, har ikke afsløret noget forhold, som kan berettige forfølgelsen af disciplinærsagen, der oprindeligt blev indledt den 9. juli 2003. Kommissionen ønsker at understrege, at sagens afslutning frikender [sagsøgeren], der er en erfaren tjenestemand i Kommissionen, og som hele tiden har haft et godt omdømme, for mistanken om, at der skulle foreligge de uregelmæssigheder, der har været genstand for undersøgelsen.«

56 Ved skrivelse af 12. oktober 2005 meddelte Kommissionens formand sagsøgeren, at han påtænkte at træffe en afgørelse om, at sagsøgeren skulle fritages for sin stilling af tjenstlige grunde, i henhold til de i vedtægtens artikel 50 opstillede betingelser.

57 Da der ikke stod en egnet stilling til rådighed for sagsøgeren i Kommissionens tjenestegrene, fritog ansættelsesmyndigheden ved afgørelse af 17. januar 2006 om pensionering sagsøgeren for stillingen af tjenstlige grunde med virkning fra den 1. marts 2006 med udbetaling af den i vedtægtens artikel 50 omhandlede godtgørelse.

58 Den 1. februar 2007 indgav sagsøgeren ansøgning i henhold til bestemmelserne i vedtægtens artikel 90, stk. 1, om betaling af en erstatning på 1 mio. EUR.

59 Ved skrivelse af 7. juni 2007 afslog Kommissionen denne ansøgning.

60 Sagsøgeren anmodede i øvrigt om at få tilstillet den endelige undersøgelsesrapport fra OLAF. Kommissionen tog denne anmodning til følge den 13. juni 2007 og udleverede en kopi af rapporten til sagsøgeren personligt.

61 Den 28. august 2007 indgav sagsøgeren en klage i medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 2.

62 Ved afgørelse af 19. december 2007 afslog Kommissionen denne klage.

Retsforhandlinger og parternes påstande

63 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Kommissionen tilpligtes at betale sagsøgeren et beløb på 850 000 EUR i erstatning for ikke-økonomisk skade, herunder for helbredsmæssig skade.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

— Koopman, Portal og D. skal afhøres som vidner.

— Kommissionen opfordres til at fremlægge dels den fuldstændige rapport fra OLAF, dels ethvert dokument, som kan godtgøre, at Eurostats interne revisionstjeneste foretog kontroller mellem november 2002 og maj 2003.

64 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

65 Sagsøgeren har i replikken anført, at han frafalder påstanden om erstatning for helbredsmæssig skade.

66 Ved foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse anmodede Personaleretten Kommissionen om at fremlægge den pressemeddelelse, den offentliggjorde den 9. juli 2003 (herefter »pressemeddelelsen af 9. juli 2003«). I denne pressemeddelelse er det navnlig anført, at Kommissionen på grund af de rapporter, den allerede har til rådighed, er af den opfattelse, at der foreligger alvorlige tilsidesættelser af finansforordningen, at der er indledt disciplinærsager mod tre tjenestemænd i Eurostat, og at de indgåede kontrakter med virksomheden Planistat er suspenderet på de verserende undersøgelser.

67 Under retsmødet anførte Kommissionen som svar på et af Personalerettens spørgsmål, at sagsøgeren var en af de tre tjenestemænd, der er nævnt i pressemeddelelsen af 9. juli 2003 som en af dem, der er genstand for indledningen af en disciplinærsag.

Tvistens art og Personalerettens kompetence

1. *Parternes argumenter*

68 Sagsøgeren har anført, at han ønsker, at Kommissionen dømmes på grundlag af bestemmelserne i artikel 288, stk. 2, EF (nu efter ændring artikel 340, stk. 2, TEUF), da den har tilsidesat en række regler, som giver ham rettigheder både som borger og som kommissionstjenestemand i Eurostat.

69 Kommissionen har gjort gældende, at sagen støttes på et erstatningsansvar uden for kontrakt, som, når en ansat har anlagt sag mod den institution, hvor han er ansat, ikke kan gøres gældende på grundlag af artikel 288 EF (nu efter ændring artikel 340, stk. 2, TEUF), men udelukkende på grundlag af bestemmelserne i artikel 236 EF (nu efter ændring artikel 270 TEUF) og vedtægtens artikel 90 og 91.

2. *Personalerettens bemærkninger*

70 Det fremgår af bestemmelserne i artikel 225 EF (nu efter ændring artikel 256 TEUF), 235 EF (nu efter ændring artikel 268 TEUF) og 288, stk. 2, EF (nu efter ændring artikel 340, stk. 2, TEUF), at Den Europæiske Unions Ret har kompetence til som første instans at træffe afgørelse i sager om Unionens ansvar uden for kontraktforhold vedrørende skader forvoldt af dens institutioner eller af dens ansatte under udøvelsen af deres hverv.

71 I medfør af artikel 236 EF (nu efter ændring artikel 270 TEUF) og artikel 1 i bilag I til statutten for Domstolen træffer Personaleretten afgørelse i første instans om tvister mellem Unionen og dens ansatte. Personaleretten træffer i denne egenskab afgørelse i tvister mellem en tjenestemand og den institution, hvori han er eller var ansat, vedrørende erstatning for en skade, når skaden er forvoldt under det ansættelsesforhold, som forbinder den berørte og institutionen (jf. bl.a. analogt Domstolens dom af 22.10.1975, sag 9/75, Meyer-Burckhardt mod Kommissionen, Sml. s. 1171, præmis 7, dom afsagt af Retten i Første Instans den 12.6.2002, sag T-187/01, Mellone mod Kommissionen, Sml.

Pers. I-A, s. 81, og II, s. 389, præmis 74 og 75, kendelse afsagt af Retten i Første Instans den 15.7.2003, sag T-371/02, Barbé mod Parlamentet, Sml. Pers. I-A, s. 183, og II, s. 919, præmis 36 og 38, og dom afsagt af Retten i Første Instans den 5.10.2004, sag T-45/01, Sanders m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 3315, præmis 54 og 57).

72 I denne sag har sagsøgeren både påberåbt sig sin status som borger og sin status som tjenestemand og ønsker at drage Kommissionen til ansvar på grundlag af bestemmelserne i artikel 288 EF (nu efter ændring artikel 340 TEUF) for de fejlagtige handlemåder, den anvendte over for ham i perioden fra oktober 2002 til januar 2006.

73 Det fremgår imidlertid af sagsakterne og parternes overensstemmende opfattelser, som kom til udtryk under retsmødet, at denne tvist er omfattet af artikel 236 EF (nu efter ændring artikel 270 TEUF) og vedtægtens artikel 90 og 91, da den påståede skade udelukkende er forvoldt i forbindelse med det ansættelsesforhold, som forbinder sagsøgeren og Kommissionen. Sagsøgeren præciserede i øvrigt under retsmødet, at henvisningen i stævningen til artikel 288 EF (nu efter ændring artikel 340 TEUF) kun var rettet mod at erindre om de materielle betingelser, som administrationens ansvar uden for kontrakt efter hans opfattelse er underlagt.

74 Det skal dermed ex officio antages, at sagen reelt er anlagt inden for rammerne af artikel 236 EF (nu efter ændring artikel 270 TEUF) og vedtægtens artikel 90 og 91 (dommen i sagen Mellone mod Kommissionen, præmis 74 og 75, og i sagen Sanders mod Kommissionen, præmis 42).

Formaliteten

1. *Parternes argumenter*

75 Kommissionen har for det første gjort gældende, at sagen skal afvises, eftersom sagsøgeren ikke inden for de i vedtægtens artikel 90, stk. 2, fastsatte frister har anfægtet de afgørelser, hvorved hans anmodninger om bistand, der blev fremsat på grundlag af vedtægtens artikel 24, blev afslået.

76 Kommissionen har for det andet anført, at erstatningssagen ligeledes skal afvises, for så vidt som den ikke er anlagt inden for en rimelig frist. Den har erindret om, at Fællesskabets retsinstanser har udtalt, at selv om vedtægten ikke fastsætter nogen forældelsesfrist vedrørende institutionernes ansvar uden for kontrakt i forhold til deres ansatte, skal en erstatningssag imidlertid anlægges inden for en rimelig frist. Ved fastsættelsen af denne rimelige frist kan artikel 46 i statutten for Domstolen, der fastsætter en forældelsesfrist på fem år, finde analog anvendelse. I dette tilfælde skal sagen dog afvises, eftersom de faktiske omstændigheder, som sagsøgeren har påberåbt sig til støtte for erstatningssagen, fandt sted for mere end fem år siden.

77 Kommissionen har for det tredje anført, at sagsøgeren ikke kan anfægte lovligheden af beslutningen af 9. juli 2003, hvorved Kommissionen besluttede at indlede en disciplinærsag, eftersom der er tale om en forberedende akt, som ikke kan gøres til genstand for et søgsmål. Sagsøgeren har i øvrigt ingen interesse i at anfægte denne akts lovlighed, eftersom sagen blev henlagt ved afgørelse af 26. oktober 2004.

78 Kommissionen er for det fjerde af den opfattelse, at sagsøgeren ikke til støtte for erstatningspåstanden med føje kan påberåbe sig, at afgørelsen om omplacering af 20. december 2002 og beslutningen om at fritage ham for stillingen af 17. januar 2006 er forkerte, eftersom han har undladt at anlægge et annullationssøgsmål til prøvelse af disse beslutninger inden for søgsmålsfristen.

79 Sagsøgeren har gjort gældende, at hans sag kan antages til realitetsbehandling. Sagen er nemlig ikke rettet mod afgørelserne om at afslå bistand, men indeholder en påstand om erstatning for den skade, han har lidt på grund af Kommissionens handlemåde.

80 Sagsøgeren anførte under retsmødet, at selv om det antages, at hans stævning anfægter Kommissionens beslutninger, udgør disse akter og handlemåder, som ikke har karakter af en afgørelse, og som han kritiserer administrationen for, en uadskillelig helhed og et kontinuum. I et sådant tilfælde kan spørgsmålet, om en erstatningssag kan antages til realitetsbehandling, ikke betinges af, at der fremsættes en klage og anlægges en særskilt sag mod hver enkelt af disse akter.

81 Sagsøgeren har endvidere anført, at den forældelsesfrist, der finder anvendelse på erstatningssager, som en tjenestemand anlægger mod sin institution, må være fristen på fem år i artikel 46 i statutten for Domstolen. I denne sag er fristen ikke udløbet, eftersom den først begyndte at løbe den 27. oktober 2004, som er datoen for offentliggørelsen af Kommissionens pressemeddelelse i *Midday Express*. Under alle omstændigheder er fristen ikke udløbet, selv om der tages hensyn til de første ulovligheder, som Kommissionen begik i oktober 2002, eftersom erstatningspåstanden blev fremsat den 1. februar 2007.

82 Sagsøgeren er af den opfattelse, at begrebet rimelig frist og domstolenes fastsættelse af en forældelsesfrist i stedet for lovgivers er i strid med retssikkerhedsprincippet. Under alle omstændigheder har sagsøgeren i denne sag overholdt den i retspraksis opstillede rimelige frist, idet erstatningspåstanden blev fremsat inden for en frist på 27 måneder fra den sidste begivenhed, som forvoldte ham skade.

2. *Personalerettens bemærkninger*

Formaliteten i forbindelse med den manglende overholdelse af den forskriftsmæssige administrative procedure i henhold til bestemmelserne i vedtægtens artikel 90 og 91

83 Inden for rammerne af klageadgangen i henhold til vedtægtens artikel 90 og 91 kan et erstatningssøgsmål, som udgør et selvstændigt retsmiddel i forhold til et annulationssøgsmål, ifølge fast retspraksis kun realitetsbehandles, såfremt der forud har været gennemført en administrativ procedure ifølge vedtægtens bestemmelser. Denne procedure er forskellig afhængig af, om det tab, der kræves erstattet, er forvoldt ved en akt, der går vedkommende imod som omhandlet i vedtægtens artikel 90, stk. 2, eller af en ved administrationen udvist handlemåde, som ikke har karakter af en afgørelse. I det første tilfælde skal den pågældende inden for den fastsatte frist indgive en klage til ansættelsesmyndigheden over vedkommende foranstaltning. I det andet tilfælde skal den administrative procedure derimod indledes ved indgivelse af en ansøgning i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1, med krav om erstatning. Det er kun ved udtrykkelig eller stiltiende afvisning af en sådan ansøgning, som udgør en afgørelse, der indeholder et klagepunkt, at der kan indbringes en klage, og det er først efter udtrykkelig eller stiltiende afvisning af denne klage, at der kan anlægges erstatningssøgsmål ved Retten (dom afsagt af Retten i Første Instans den 25.9.1991, sag T-5/90, Marcato mod Kommissionen, Sml. II, s. 731, præmis 49 og 50, og den 28.6.1996, sag T-500/93, Y mod Domstolen, Sml. Pers. I-A, s. 335, og II, s. 977, præmis 64).

84 Sagsøgeren har opfordret Personaleretten til ved vurderingen af formaliteten at ændre sondringen i retspraksis mellem en beslutning og en handlemåde, som ikke udgør en afgørelse, da denne sondring ikke er relevant i den foreliggende tvist. Ifølge sagsøgeren udgør de forskellige akter og handlemåder, som han kræver erstatning for, en uadskillig helhed, og han har ret til at anfægte alle disse akter og handlemåder, som udgør denne uadskillelige helhed, inden for en rimelig frist til støtte for erstatningspåstanden, og fristen skal regnes fra den sidste heraf, uden at fristen på tre måneder i vedtægtens artikel 90, som regnes fra meddelelsen af de beslutninger, han har påberåbt sig, kan bruges mod ham.

85 En sådan argumentation kan imidlertid ikke tages til følge.

86 Det er ganske vist anerkendt i et vist antal sager i retspraksis, at en sagsøger i forbindelse med en kompleks sag, der består af flere uafhængige akter, ikke er tvunget til at anlægge lige så mange sager som antallet af retsakter, der kan være af bebyrdende karakter. Henset til sammenhængen mellem de forskellige akter, som denne komplekse procedure består af, er det derimod anerkendt, at sagsøgeren kan gøre gældende, at tidligere akter er uregelmæssige, til støtte for en sag rettet mod den seneste af disse (jf. i denne retning Domstolens dom af 31.3.1965, forenede sager 12/64 og 29/64, Ley mod Kommissionen, Sml. 1965-1968, s. 37, org.ref.: Rec. s. 143, og af 11.8.1995, sag C-448/93 P, Kommissionen mod Noonan, Sml. I, s. 2321, præmis 17, samt dom afsagt af Retten i Første Instans den 24.9.1996, sag T-182/94, Marx Esser og Del Almo Martinez mod Parlamentet, Sml. Pers. I-A, s. 411, og II, s. 1197, præmis 37).

87 Denne retspraksis vedrører imidlertid kun bebyrdende akter med en snæver indbyrdes forbindelse. Der er endvidere tale om en undtagelse fra princippet om, at en akt kun kan anfægtes inden for søgsmålsfristen, der som enhver undtagelse skal fortolkes indskrænkende.

88 I denne sag kan de handlemåder og akter, som sagsøgeren har påberåbt sig, henset til deres store forskellighed og deres rækkevidde (akter vedrørende bistandspligten, indledningen af en disciplinærsag, lækage af personlige oplysninger, manglende tildeling af opgaver svarende til løntrin mv.) ikke anses for at være del af en kompleks procedure. Det ville endvidere være i strid med kravet om retssikkerhed at anerkende, at disse akter kan anfægtes ud over den sædvanlige søgsmålsfrist. Hver af de påberåbte akter skal også være genstand for et særskilt sagsanlæg, hvorfor det følger heraf, at der på hver enkelt af dem skal anvendes de principper, der er nævnt i præmis 83, med henblik på at vurdere, om den af sagsøgeren anlagte erstatningssag kan antages til realitetsbehandling.

89 I denne sag fremsatte sagsøgeren, inden han anlagde den foreliggende sag ved Personaleretten, den 1. februar 2007 en anmodning om erstatning på grundlag af vedtægtens artikel 90, stk. 1, derefter indgav han den 28. august 2007 en klage i medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 2, første afsnit, over afgørelsen af 7. juni 2007, hvorved hans erstatningskrav blev forkastet. Sagsøgeren gennemgik dermed, inden han anlagde sag ved Personaleretten, den forskriftsmæssige administrative procedure for en anmodning om erstatning for en skade, der er forvoldt af administration på grund af adfærd, der ikke har karakter af en afgørelse.

90 For at afgøre, om den af sagsøgeren fulgte administrative procedure var forskriftsmæssig, skal det derfor undersøges, om den skade, der kræves erstattet, er forvoldt af administrationens adfærd, der ikke har karakter af en afgørelse. Sagsøgeren har i denne henseende gjort fire kategorier af uregelmæssigheder gældende: Kommissionens forskellige tilsidesættelser af sin bistandsopgave, afgørelsen om omplacering er ulovlig, beslutningen om indledning af disciplinærsagen er ulovlig og Kommissionens forskellige andre handlemåder.

91 Det skal derimod fastslås, at sagsøgeren ikke har fremsat en erstatningspåstand, der støttes på, at beslutningen om fritagelse for stillingen af 17. januar 2006 er ulovlig. Kommissionens formalitetsindsigelse mod en sådan påstand på grundlag af, at den forskriftsmæssige administrative procedure i vedtægtens artikel 90 og 91 ikke er fulgt, er dermed uden relevans.

Erstatningspåstanden, der bygger på Kommissionens tilsidesættelse af bistandsforpligtelsen

92 Sagsøgeren har anmodet om erstatning for den skade, der er forvoldt af Kommissionens tilsidesættelse af bistandsforpligtelsen, således som den følger af vedtægtens artikel 24. Sagsøgeren har til støtte for denne påstand for det første gjort gældende, at de afgørelser, som Kommissionen udtrykkeligt har

truffet efter hans anmodninger om bistand, er ulovlige, dernæst at Kommissionen var for lang tid om at tage stilling hertil, og endelig at Kommissionens spontane undladelser af at yde bistand efter offentliggørelsen af de avisartikler, som kritiserede ham, er ulovlige.

93 Hvad angår afgørelserne om bistandsforpligtelsen har Unionens retsinstanser stedse udtalt, at disse afgørelser udgør bebyrdende akter (jf. bl.a. hvad angår udtrykkelige afgørelser om afslag på bistand dom afsagt af Retten i Første Instans den 12.9.2007, sag T-249/04, Combescot mod Kommissionen, Sml Pers. I-A-2, s. 181, og II-A-2, s. 1219, præmis 32; hvad angår stiltiende afgørelser om afslag på bistand, dom afsagt af Retten i Første Instans den 6.11.1997, sag T-223/95, Ronchi mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 321, og II, s. 879, præmis 25-31; hvad angår afgørelser om bistand, som er anset for utilstrækkelige, dom afsagt af Retten i Første Instans den 26.10.1993, sag T-59/92, Caronna mod Kommissionen, Sml. II, s. 1129, præmis 100).

94 I denne sag traf Kommissionen forskellige udtrykkelige afgørelser om pligten til at bistå sagsøgeren, mens tvisten pågik.

95 Ved skrivelse af 20. december 2002 meddelte Kommissionen sagsøgeren svaret på hans anmodning om bistand af 11. november 2002, efter at Tillack, der er journalist ved et tysk dagblad, havde sendt Kommissionen to spørgeskemaer, som rejste tvivl om sagsøgerens ære og hans erhvervsmæssige omdømme. Den præciserede, dels at den havde givet journalisten et detaljeret svar på ovennævnte spørgeskemaer, som imødegik kritikken af sagsøgeren, dels at den på eget initiativ havde anmodet om og den 18. november 2002 opnået en ret til svar fra den luxembourgske avis *Le Quotidien* efter offentliggørelsen af en artikel, som rejste tvivl om sagsøgerens omdømme ved at gentage tilsvarende påstande som Tillacks.

96 Ved skrivelse af 1. oktober 2003 besluttede Kommissionen dels ikke at efterkomme sagsøgerens nye anmodninger af 15. og 21. juli 2003 om bistand efter offentliggørelsen af avisartikler i forskellige europæiske aviser, som nævnte hans navn og involverede ham i en økonomisk skandale i Eurostat, dels at afvente afslutningen af de verserende undersøgelser i Eurostat for eventuelt at gribe ind.

97 Kommissionen besluttede ved den pressemeddelelse, der blev udsendt den 27. oktober 2004 i *Midday Express*, i forbindelse med sin bistandsforpligtelse at offentliggøre sin beslutning om at indstille disciplinærsagen mod sagsøgeren, og dette skete, efter at Kommissionen havde modtaget resultaterne af OLAF's undersøgelse vedrørende de uregelmæssigheder, sagsøgeren var kritiseret for (jf. analogt Domstolens dom af 7.10.1987, sag 108/86, d.M. mod Rådet og EØSU, Sml. s. 3933, præmis 6, og dommen i sagen Caronna mod Kommissionen, præmis 93-96).

98 Det er ubestridt, at sagsøgeren ikke anlagde et annullationssøgsmål til prøvelse af disse forskellige udtrykkelige og stiltiende afgørelser om afslag på bistand eller afgørelser om bistand, som han anså for utilstrækkelige, inden for de fastsatte frister i vedtægtens artikel 90 og 91. Da der er tale om bebyrdende akter, kan sagsøgeren, således som det er anført ovenfor, dermed ikke fremsætte påstand om erstatning for den skade, sådanne akter har forvoldt (Domstolens dom af 14.2.1989, sag 346/87, Bossi mod Kommissionen, Sml. s. 303, præmis 32, og dom afsagt af Retten i Første Instans den 13.7.1993, sag T-20/92, Moat mod Kommissionen, Sml. II, s. 799, præmis 46).

99 Hvad derimod angår Kommissionens påståede forsinkede stillingtagen til bistandsforpligtelsen og meddelelse af sin afgørelse bemærkes, at Fællesskabets retsinstanser har fundet, at en forsinkelse principielt ikke udgør en bebyrdende akt (jf. bl.a. vedrørende forsinkelse i forbindelse med udarbejdelse af en bedømmelsesrapport dom afsagt af Retten i Første Instans den 1.12.1994, sag T-79/92, Ditterich mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 289, og II, s. 907, præmis 66, og den 13.7.2006, sag T-285/04, Andrieu mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A-2, s. 161, og II-A-2, s. 775, præmis 135). Det følger heraf, at sagsøgeren kan påberåbe sig nævnte forsinkelser til støtte for sin påstand om erstatning, når den administrative procedure i to faser, som er fastsat i vedtægtens artikel 90, stk. 1 og 2, som i den foreliggende sag er overholdt for så vidt angår dem.

100 I øvrigt er den erstatningspåstand, der bygger på Kommissionens angivelige tilsidesættelse af en forpligtelse til at gribe ind inden for en meget kort frist, uden direkte forbindelse med indholdet af de udtrykkelige afgørelser, som Kommissionen traf i henhold til vedtægtens artikel 24, hvorfor den omstændighed, at sagsøgeren ikke anfægtede disse afgørelser inden for fristen, ikke kan indebære, at denne erstatningspåstand ikke kan antages til realitetsbehandling (Domstolens dom af 13.7.1972, sag 79/71, Heinemann mod Kommissionen, Sml. 1972, s. 147, org.ref.: Rec. s. 579, præmis 6 og 7, samt dom afsagt af Retten i Første Instans den 24.1.1991, sag T-27/90, Latham mod Kommissionen, Sml. II, s. 35, præmis 36-38, og den 6.2.2007, forenede sager T-246/04 og T-71/05, Wunenburger mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A-2, s. 21, og II-A-2, s. 131, præmis 46-50).

101 Hvad endelig angår Kommissionens spontane undladelser af at yde bistand bemærkes, at Fællesskabets retsinstanser har udtalt, at det i princippet påhviler den tjenestemand, som er af den opfattelse, at han kan påberåbe sig vedtægtens artikel 24, at ansøge om bistand fra den institution, hvor han er ansat. Det er kun visse særlige omstændigheder, der kan forpligte institutionen til at yde særlig bistand uden forudgående ansøgning fra denne tjenestemand, således at bistanden ydes på institutionens eget initiativ. Foreligger der ikke sådanne omstændigheder, udgør institutionens undladelse af at yde spontan bistand til sine tjenestemænd og øvrige ansatte ikke en bebyrdende akt (Domstolens dom af 12.6.1986, sag 229/84, Sommerlatte mod Kommissionen, Sml. s. 1805, præmis 20, dom afsagt af Retten i Første Instans den 18.12.2008, forenede sager T-90/07 P og T-99/07 P, Belgien og Kommissionen mod Genette, Sml. II, s. 3859, præmis 100-102, og Rettens kendelse af 31.5.2006, sag F-91/05, Frankin m.fl. mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A-1, s. 25, og II-A-1, s. 83, præmis 24).

102 I denne sag har hverken sagsøgeren eller sagsøgte påberåbt sig nogen særlige omstændigheder, som kunne begrunde, at Kommissionen spontant griber ind, efter at der er rejst tvivl om sagsøgerens integritet i forskellige avisartikler. Kommissionens undladelse af spontant at yde bistand efter offentliggørelsen af avisartikler er således en handlemåde, der ikke har karakter af en afgørelse, som sagsøgeren kan anfægte i forbindelse med dette erstatningssøgsmål.

Erstatningspåstanden, der bygger på, at beslutningen om omplacering er ulovlig

103 Sagsøgeren har fremsat en påstand om erstatning for den erhvervsmæssige skade, som han har været offer for efter den beslutning om omplacering, han har været genstand for.

104 Det fremgår af fast retspraksis, at selv om en afgørelse om omplacering ikke berører tjenestemandens materielle interesser eller rang, kan den dog, når man tager hensyn til den omhandlede stillings art og de nærmere omstændigheder, gøre indgreb i sagsøgerens ideelle interesser og fremtidsudsigter, idet visse hverv, selv om de har samme lønmæssige indplacering, lettere kan medføre en forfremmelse end andre på grund af opgavernes karakter. Den berører i sagens natur den pågældendes tjenesteretlige stilling, da den ændrer hans tjenestested og vilkårene for udøvelsen af hans funktioner og disses karakter. Under disse omstændigheder kan det ikke umiddelbart antages, at en sådan foranstaltning ikke kan være bebyrdende for den, som den er rettet imod (jf. i denne retning bl.a. Domstolens dom af 27.6.1973, sag 35/72, Kley mod Kommissionen, Sml. 1973, s. 679, org.ref.: Rec. s. 679, præmis 4, af 28.5.1980, forenede sager 33/79 og 75/79, Kuhner mod Kommissionen, Sml. s. 1677, præmis 13, af 21.5.1981, sag 60/80, Kindermann mod Kommissionen, Sml. s. 1329, præmis 8, og af 12.11.1996, sag C-294/95 P, Ojha mod Kommissionen, Sml. I, s. 5863, præmis 58, samt dom afsagt af Retten i Første Instans den 6.7.1995, sag T-36/93, Ojha mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 161, og II, s. 497, præmis 42, og den 19.6.1997, sag T-73/96, Forcat Icardo mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 159, og II, s. 485, præmis 16).

105 Ved afgørelse af 20. december 2002 omplacerede Kommissionens formand sagsøgeren. Sagsøgeren, der indtil da havde været direktør i direktorat A i Eurostat, blev flyttet til GD for Personale og Administration som ledende rådgiver med specifikke opgaver i relation til den administrative reform, navnlig vedrørende »benchmarking« og statistisk analyse i forbindelse med »monitoring« af reformprocessen under hensyntagen til følgerne af udvidelsen.

106 Denne afgørelse om omplacering berører, på grund af at den ændrer vilkårene for sagsøgerens udøvelse af sine funktioner og disses karakter, hans retsstilling og udgør dermed en bebyrdende akt.

107 Eftersom sagsøgeren ikke har anfægtet denne afgørelse inden for klagefristerne i vedtægtens artikel 90 og 91, kan han ikke derefter anlægge sag med påstand om erstatning for den skade, som denne akt har forvoldt, således som det stedse er fastslået af Fællesskabets retsinstanser (jf. bl.a. dommen i sagen Moat mod Kommissionen, præmis 46, og dom afsagt af Retten i Første Instans den 28.5.1998, forenede sager T-78/96 og T-170/96, W mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 239, og II, s. 745, præmis 158).

Erstatningspåstanden, der bygger på, at beslutningen om at indlede disciplinærsagen, er ulovlig

108 Det fremgår af fast retspraksis, at ansættelsesmyndighedens beslutning om at iværksætte en disciplinærsag kun er en forberedende procedurefase, der ikke foregriber administrationens endelige stillingtagen og derfor ikke kan anses for en akt, der går vedkommende imod, som omhandlet i vedtægtens artikel 91. Den kan følgelig kun angribes accessorisk inden for rammerne af et søgsmål til prøvelse af en endelig disciplinær beslutning, som er bebyrdende for den pågældende tjenestemand (dom afsagt af Retten i Første Instans den 13.3.2003, sag T-166/02, Pessoa e Costa mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 89, og II, s. 471, præmis 37, og den 8.7.2008, sag T-48/05, Franchet og Byk mod Kommissionen, Sml. II, s. 1585, præmis 340).

109 En tjenestemand, som har undladt inden for de i vedtægtens artikel 90 og 91 foreskrevne frister at indgive et annullationssøgsmål vedrørende en for ham bebyrdende foranstaltning, kan ikke råde bod på denne undladelse ved at rejse krav om erstatning for det tab, han har lidt på grund af foranstaltningen, og dermed skaffe sig nye søgsmålsfrister. Dette gælder også, når undladelsen ikke vedrører den bebyrdende akt som sådan, men en forberedende akt hertil, som kunne have været anfægtet accessorisk under en sag mod den pågældende akt (dom afsagt af Retten i Første Instans den 29.2.1996, sag T-547/93, Lopes mod Domstolen, Sml. Pers. I-A, s. 63, og II, s. 185, præmis 174 og 175).

110 Det er i øvrigt blevet udtalt, at den afgørelse, hvorved ansættelsesmyndigheden beslutter at henlægge en disciplinærsag, ikke udgør ikke en bebyrdende akt efter vedtægtens artikel 90 og 91 mod den tjenestemand, som disciplinærsagen er blevet indledt mod, da den dispositive del af en sådan afgørelse ikke kan ændre vedkommendes retsstilling (dom afsagt af Retten i Første Instans den 18.12.1992, sag T-8/92, Di Rocco mod EØSU, Sml. II, s. 2653, offentliggørelse som uddrag, præmis 27).

111 Det følger af den i de tre foregående præmisser omtalte retspraksis, at den gældende administrative procedure for at opnå erstatning for en skade forvoldt af en beslutning om at indlede en disciplinærsag afhænger af arten af den endelige afgørelse, som administrationen har truffet.

112 Når den indledte disciplinærsag afsluttes med en bebyrdende akt, kan tjenestemanden kun påberåbe sig, at beslutningen om indledning af sagen er ulovlig, til støtte for en direkte anfægtelse af den bebyrdende akt, der blev vedtaget efter sagens afslutning, inden for klage- og søgsmålsfristerne i vedtægtens artikel 90 og 91.

113 Når administrationen derimod træffer en afgørelse om at henlægge disciplinærsagen, idet denne afgørelse ikke er bebyrdende, skal sagsøgeren for at opnå erstatning for skade forvoldt af en beslutning om indledning af en disciplinærsag, indledningsvis overholde den administrative procedure i to faser, der er fastsat i vedtægtens artikel 90 og 91.

114 I denne sag fremgår det af sagsakterne, at Kommissionen ved afgørelse af 26. oktober 2004 henlagde disciplinærsagen mod sagsøgeren. Det er imidlertid ubestridt, at denne afgørelse ikke udgør en bebyrdende akt, der kan være genstand for en direkte anfægtelse. Sagsøgeren har i øvrigt opfyldt den administrative procedure i to faser, således som det er nævnt ovenfor i præmis 89. Sagsøgeren kan derfor i forbindelse med denne sag nedlægge påstand om erstatning for den skade, han har lidt på grund af, at beslutningen om at indlede disciplinærsagen var ulovlig.

Andre uregelmæssigheder, der er påberåbt til støtte for erstatningspåstanden

115 Sagsøgeren har nedlagt påstand om erstatning for den lidte skade, der er forvoldt for det første af de uregelmæssigheder, som Kommissionen begik under den interne revision inden for Eurostat efter Tillacks fremsendelse af ovennævnte spørgeskema, dernæst af Kommissionens tjenestegrenes læk af fortrolige oplysninger om sagsøgeren og endelig af den manglende tildeling af præcise opgaver, der svarede til sagsøgerens kompetencer efter hans omplacering. Eftersom disse handlemåder ikke har karakter af en afgørelse, kan sagsøgeren i forbindelse med en erstatningssag påberåbe sig den fulgte administrative procedure, som for så vidt angår disse har været forskriftsmæssig.

Formaliteten ved den manglende fremsættelse af erstatningskravet inden for en rimelig frist

116 Det bemærkes, at tjenestemænd eller ansatte, som ønsker at opnå erstatning fra Unionen på grund af en skade, der kan tilregnes denne, i henhold til fast retspraksis skal fremsætte et erstatningskrav herom inden for en rimelig frist, der skal regnes fra det tidspunkt, hvor de har fået kendskab til den situation, som de påberåber sig, selv om tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 1, ikke fastsætter nogen frist for fremsættelse af et sådant krav (dom afsagt af Retten i Første Instans den 5.10.2004, sag T-144/02, Eagle m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 3381, præmis 65 og 66, og Rettens kendelse af 4.11.2008, sag F-87/07, Marcuccio mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A-1, s. 351, og II-A-1, s. 1915, præmis 27, som er appelleret og verserer for Den Europæiske Unions Ret, sag T-16/09 P).

117 Når der ikke er fastsat udtrykkelige fristbestemmelser, kan der nemlig stilles krav om overholdelse af en rimelig frist i alle de tilfælde, hvor retssikkerhedsprincippet eller princippet om beskyttelse af den berettigede forventning er til hinder for, at Unionens institutioner og fysiske eller juridiske personer kan handle uden tidsmæssige begrænsninger og derved navnlig risikere, at allerede opnåede rettigheder bringes i fare. I erstatningssøgsmål, der kan medføre en økonomisk byrde for Unionen, er overholdelse af en rimelig frist for fremsættelse af et erstatningskrav også begrundet i hensynet til beskyttelsen af offentlige finanser, hvilket navnlig i søgsmål vedrørende ansvar uden for kontrakt kommer til udtryk i den forældelsesfrist på fem år, som er fastsat i artikel 46 i statutten for Domstolen (dommen i sagen Sanders m.fl. mod Kommissionen, præmis 59). Spørgsmålet om, hvorvidt en frist er rimelig, skal vurderes på grundlag af omstændighederne i den enkelte sag, navnlig sagens betydning for den pågældende, dens kompleksitet og parternes adfærd (dommen i sagen Eagle m.fl. mod Kommissionen, præmis 66).

118 Ved beregningen af denne frist finder Fællesskabets retsinstanser, at det påhviler tjenestemanden at fremsætte et erstatningskrav over for institutionen inden for en rimelig frist, der regnes fra det tidspunkt, hvor han fik kendskab til den situation, som han klager over (dommen i sagen Eagle m.fl. mod Kommissionen, præmis 65 og 66, og Rettens dom af 1.2.2007, sag F-125/05, Tsarnavas mod Kommissionen, endnu ikke offentliggjort i Samling af Afgørelser, præmis 69).

119 Således som det er nævnt ovenfor i præmis 89, fremsatte sagsøgeren den 1. februar 2007 en anmodning om erstatning på grundlag af vedtægtens artikel 90, stk. 1, og den 28. august 2007 en klage i medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 2. De ældste af de af Kommissionens handlemåder, der ikke har karakter af en afgørelse, og som sagsøgeren har påberåbt sig i stævningen, fandt sted i november 2002, og han fik kendskab til dem i december 2002. De øvrige handlemåder, der ikke har karakter af en afgørelse, og som sagsøgeren har klaget over, fik han kendskab til i 2003 og 2004. Under sagens omstændigheder og henset til tvistens betydning og kompleksiteten ved sagen, som er forløbet over flere år, skal erstatningskravet, som blev fremsat inden for en frist på mindre end fem år, i sin helhed anses for at være fremsat inden for en rimelig frist.

120 Det følger heraf, at Kommissionens formalitetsindsigelse ikke kan tages til følge.

Formaliteten ved de øvrige indsigelser vedrørende afgørelsen om indledning af disciplinærsagen

121 Kommissionen har anført, at sagsøgeren ikke kan anfægte lovligheden af beslutningen af 9. juli 2003 om indledning af disciplinærsagen, eftersom der var tale om en forberedende akt, som ikke kan gøres til genstand for et sagsanlæg. Sagsøgeren har i øvrigt ikke interesse i at anfægte denne akts lovlighed, eftersom proceduren blev henlagt ved afgørelsen af 26. oktober 2004.

122 Den første formalitetsindsigelse er uden relevans, eftersom sagsøgeren ikke har anlagt et annullationssøgsmål til prøvelse af beslutningen af 9. juli 2003, men et søgsmål, som navnlig tilsigter at erstatte den skade, som denne akt har forvoldt. I øvrigt kan sagsøgeren i denne sag, således som det er nævnt ovenfor i præmis 107-113, gøre gældende, at en sådan forberedende akt er ulovlig i forbindelse med en erstatningssag.

123 Den anden formalitetsindsigelse mod beslutningen om at indlede disciplinærsagen kan heller ikke tages til følge. Indstillingen af disciplinærsagen i oktober 2004 havde ikke den virkning, at den skade på sagsøgerens omdømme, som han navnlig kan have lidt i den periode, hvor sagen pågik, forsvinder med tilbagevirkende kraft. Sagsøgeren har dermed i forbindelse med den foreliggende sag en interesse i at påberåbe sig, at beslutningen af 9. juli 2003 om indledning af disciplinærsagen er ulovlig.

Kommissionens erstatningsansvar uden for kontrakt

1. *Betingelserne for Kommissionens erstatningsansvar uden for kontrakt*

Parternes argumenter

124 Sagsøgeren har anført, at det, for at Kommissionen kan ifalde ansvar uden for kontraktforhold, skal godtgøres, at institutionen har handlet retsstridigt, at der faktisk er lidt et tab, og at der er årsagsforbindelse mellem den påståede handlemåde og det påberåbte tab.

125 Hvad angår den første betingelse har sagsøgeren anført, at retspraksis kræver, at det er godtgjort, at der er sket en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder. Det er for kravet om, at tilsidesættelsen skal være tilstrækkeligt kvalificeret, det afgørende kriterium, om den pågældende institution åbenbart og groft har tilsidesat grænserne for sin skønsbeføjelse. Såfremt den pågældende institution råder over et stærkt begrænset eller intet skøn, kan selve overtrædelsen af retsreglen være tilstrækkelig til at bevise, at der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret krænkelse.

126 Kommissionen har gjort gældende, at sagsøgeren, for at Kommissionen kan ifalde ansvar uden for kontraktforhold, skal bevise, at den handlemåde, som bebrejdes institutionen, er retsstridig, at der faktisk er lidt et tab, og at der er årsagsforbindelse mellem den påståede handlemåde og det påberåbte tab.

127 Kommissionen har hvad angår den første af de tre betingelser, som gør det muligt at vurdere, om erstatningssagen er berettiget, præciseret, at retspraksis kræver, at det er bevist, at der er begået en tilstrækkeligt kvalificeret krænkelse af en bestemmelse, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder. For så vidt angår kravet om, at overtrædelsen er tilstrækkeligt kvalificeret, er det afgørende kriterium for, om det er opfyldt, når den pågældende institution har et vidt skøn, om institutionen åbenbart og groft har overskredet grænserne for sine skønsbeføjelser. Det er kun, når den pågældende institution råder over et stærkt begrænset eller intet skøn, at selve den omstændighed, at der er begået en overtrædelse af fællesskabsretten, kan være tilstrækkelig til at bevise, at der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret krænkelse (Domstolens dom af 4.7.2000, sag C-352/98 P, Bergaderm og Goupil mod Kommissionen, Sml. I, s. 5291, præmis 43 og 44, og af 10.12.2002, sag C-312/00 P, Kommissionen mod Camar og Tico, Sml. I, s. 11355, præmis 54, samt dom afsagt af Retten i Første Instans den 12.7.2001, forenede sager T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 og T-225/99, Comafrica og Dole Fresh Fruit Europe mod Kommissionen, Sml. II, s. 1975, præmis 134-136).

Personalrettens bemærkninger

128 Ifølge fast retspraksis kræves det, for at en erstatningssag, der er anlagt i medfør af artikel 236 EF (nu efter ændring artikel 270 TEUF), er berettiget, at en helhed af betingelser er opfyldt, nemlig at den handlemåde, som bebrejdes institutionerne, er retsstridig, at der faktisk er lidt et tab, og at der er årsagsforbindelse mellem den påståede handlemåde og det påberåbte tab (Domstolens dom af 1.6.1994, sag C-136/92 P, Kommissionen mod Brazzelli Lualdi m.fl., Sml. I, s. 1981, præmis 42, og af 21.2.2008, sag C-348/06 P, Kommissionen mod Girardot, Sml. I, s. 833, præmis 52). Disse tre betingelser er kumulative. Hvis en af dem ikke er opfyldt, er det tilstrækkeligt til at forkaste en erstatningssag.

129 Kommissionen har gjort gældende, at for så vidt angår den første af disse tre betingelser kræver retspraksis, at det godtgøres, at der er begået en tilstrækkeligt kvalificeret krænkelse af en bestemmelse, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder.

130 Det skal imidlertid anføres, at Domstolen udelukkende har fulgt dette ræsonnement i tvister, hvor institutionerne kunne ifalde ansvar uden for kontrakt på grundlag af bestemmelserne i artikel 288 EF (nu efter ændring artikel 340 TEUF) og ikke på grundlag af bestemmelserne i artikel 236 EF (nu efter ændring artikel 270 TEUF).

131 Det fremgår nemlig af fast retspraksis, at institutionerne kan ifalde ansvar uden for kontrakt på grundlag af bestemmelserne i artikel 236 EF (nu efter ændring artikel 270 TEUF) på grund af det blotte forhold, at en bebyrdende akt er ulovlig (eller en handlemåde, der ikke har karakter af en afgørelse, er ulovlig), og dette uden, at der er behov for at fastslå, om der er tale om en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder (jf. bl.a. dommen i sagen Kommissionen mod Girardot, præmis 52 og 53).

132 Denne retspraksis udelukker ikke, at retsinstansen vurderer omfanget af administrationens skønsmargen på det pågældende område. Dette kriterium er tværtimod et væsentligt parameter ved undersøgelsen af den pågældende afgørelses eller handlemådes lovlighed, idet retsinstansens legalitetskontrol og omfanget heraf afhænger af den mere eller mindre store skønsmargen, som administrationen har i henhold til gældende ret og de krav om god forvaltningsskik, den herved er pålagt.

133 Den ovenfor i præmis 127 omtalte retspraksis, som Kommissionen har henvist til i de skriftlige bemærkninger, finder derfor ikke anvendelse på tvister på grundlag af bestemmelserne i artikel 236 EF (nu efter ændring artikel 270 TEUF). Det følger heraf, at det for at undersøge, om den første betingelse for, at administrationen kan ifalde ansvar uden for kontrakt, er opfyldt, i denne sag kun påhviler Retten at vurdere, om de handlemåder, som Kommissionen er kritiseret for, henset til den skønsmargen, administrationen har i den tvist, som Retten skal behandle, udgør en tjenestefejl (jf. bl.a. i denne retning dom afsagt af Retten i Første Instans den 7.2.2007, sag T-339/03, Clotuche mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A-2, s. 29, og II-A-2, s. 179, præmis 219 og 220, og den 12.9.2007, sag T-250/04, Combescot mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A-2, s. 191, og II-A-2, s. 1251, præmis 86).

134 Under alle omstændigheder skal det anføres, selv for det tilfælde, at Kommissionens ræsonnement ovenfor i præmis 127 skal tages til følge, at hver af de af sagsøgeren påberåbte ulovligheder, såfremt de er begrundede, udgør en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en af følgende retsregler, som har til formål at tillægge tjenestemanden rettigheder:

— vedtægtens artikel 24

— beslutningen af 19. februar 2002

— forordning nr. 45/2001

— princippet om uskyldsformodning

— princippet om god forvaltningsskik, navnlig retten til at blive behandlet upartisk.

2. *Kommissionens ulovlige adfærd*

Kommissionens manglende spontane indgriben og dens culpøse forsinkelse for så vidt angår bistandsforpligtelsen

Parternes argumenter

135 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen i overensstemmelse med bestemmelserne i vedtægtens artikel 24 har pligt til at bistå de tjenestemænd, der er genstand for angreb i pressen. Denne pligt indebærer, at administrationen skal gribe ind inden for en kort frist for at undgå, at den skade, som tjenestemanden lider, bliver uoprettelig. I denne sag handlede Kommissionen imidlertid for sent og begik herved en fejl, således at den ifalder ansvar. For det første burde Kommissionen have handlet på eget initiativ straks fra offentliggørelsen af de avisartikler, der rejser tvivl som tjenestemandens ære og erhvervsmæssige omdømme uden at afvente, at funktionæren officielt retter henvendelse til Kommissionen. For det andet burde Kommissionen have grebet ind med en særlig hurtighed, da de anmodninger om bistand, den modtog, var begrundet i offentliggørelsen af ærekrænkende avisartikler. Kommissionen greb imidlertid ind på utilstrækkelig vis og med forsinkelse efter den første anmodning om bistand. I øvrigt fik sagsøgeren først svar på denne anmodning om bistand flere år efter, at den var fremsat. For så vidt angår de to andre fremsatte anmodninger om bistand afslog Kommissionen dem mere end tre måneder efter modtagelsen. For det tredje fremkom pressemeddelelsen, der blev offentliggjort den 27. oktober 2004, og som lakonisk præciserede, at disciplinærsagen mod sagsøgeren var indstillet, for sent og var ikke tilstrækkelig til at afhjælpe skaden på den berørtes ære og erhvervsmæssige omdømme.

136 Kommissionen har gjort gældende, at den i rette tid og på passende måde besvarede sagsøgerens anmodninger om bistand i henhold til vedtægtens artikel 24. For det første besvarede den spontant og hurtigt Tillacks spørgeskemaer, som anklagede sagsøgeren for begunstigelse ved tildeling af kontrakter

inden for Eurostat. For det andet reagerede den omgående efter offentliggørelsen på tidsskriftet *Sterns* hjemmeside og i avisen *Le Quotidien* af avisartikler, som gentog anklagerne om sagsøgerens begunstigelse og »disciplinære omplacering«. Kommissionen fik endvidere en ret til svar i den sidstnævnte avis og har således offentligt kunne dementere disse anklager. Kommissionen har i øvrigt anført, at den i medfør af retspraksis ikke er forpligtet til at handle efter offentliggørelsen af enhver avisartikel, der indeholder ærekrænkende påstande mod en af dens tjenestemænd eller ansatte, men blot at yde vedkommende passende bistand. I denne sag udgjorde den tilladelse, som sagsøgeren fik i tilfælde af tilsvarende angreb til at bruge det standpunkt, som Kommissionen havde udtrykt i retten til svar, der blev offentliggjort i avisen *Le Quotidien*, imidlertid tilstrækkelig bistand. For det tredje er Kommissionen af den opfattelse, at den på passende vis besvarede sagsøgerens anmodninger om bistand fra juli 2003 ved at afslå dem. En pressemeddelelse, der adskiller sagsøgeren fra de to andre direktører i Eurostat, som var genstand for OLAF's undersøgelser, havde nemlig kunnet risikere at stigmatisere de pågældende to tjenestemænd og skade Kommissionens omdømme. For det fjerde offentliggjorde Kommissionen på eget initiativ en pressemeddelelse i *Midday Express* den 27. oktober 2004, hvori den offentliggjorde, at den mod sagsøgeren indledte disciplinærsag var indstillet.

137 Under retsmødet præciserede Kommissionen i øvrigt, at den ikke kunne anses for at have grebet ind for sent, eftersom den besvarede anmodningerne om bistand inden for den frist på fire måneder, der er fastsat i bestemmelserne i vedtægtens artikel 90, stk. 1.

Personalerettens bemærkninger

138 Således som det er anført ovenfor i denne doms præmis 98, kan sagsøgeren ikke kritisere indholdet af de af Kommissionen trufne afgørelser som svar på hans anmodninger om bistand. Her skal dermed kun undersøges sagsøgerens påstand om administrationens adfærd, der ikke har karakter af en afgørelse, navnlig den forsinkelse, hvormed den tog stilling til disse anmodninger.

139 Det fremgår af fast retspraksis, at administrationen råder over et vidt skøn ved valget af foranstaltninger og midler ved anvendelsen af vedtægtens artikel 24. Den skal imidlertid i tilfælde af alvorlige og uberettigede beskyldninger vedrørende en tjenestemands faglige hæderlighed ved udøvelsen af sin tjeneste afvise beskyldningerne og tage alle fornødne skridt til at genoprette det skadede omdømme (jf. bl.a. dommen i sagen Caronna mod Kommissionen, præmis 64, 65 og 92 og den deri nævnte retspraksis). Administrationen skal navnlig skride ind med den nødvendige fasthed og så hurtigt og hensynsfuldt, som forholdene tillader det (dom afsagt af Retten i Første Instans den 21.4.1993, sag T-5/92, Tallarico mod Parlamentet, Sml. II, s. 477, præmis 31, den 28.2.1996, sag T-294/94, Dimitriadis mod Revisionsretten, Sml. Pers. I-A, s. 51, og II, s. 151, præmis 39 og 45, og den 17.3.1998, sag T-183/95, Carraro mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 123, og II, s. 329, præmis 33).

140 En tjenestemands anmodninger om bistand på grund af en ærekrænkelse eller en skade på æren eller det erhvervsmæssige omdømme i pressen kræver i princippet et særligt hurtigt svar fra administrationen for at opnå den nyttige virkning og give tjenestemanden mulighed for i givet fald at undgå de risici for forældelse, der er forbundet med de korte søgsmålsfrister for presseforseelser i visse medlemsstater.

141 Fællesskabets retsinstanser har i øvrigt udtalt, at administrationens forsinkede handling udgør en tjenestefejl, som kan medføre, at den ifalder ansvar, medmindre der er særlige omstændigheder (vedrørende en forsinket udarbejdelse af en bedømmelsesrapport, jf. bl.a. Domstolens dom af 6.2.1986, forenede sager 173/82, 157/83 og 186/84, Castille mod Kommissionen, Sml. s. 497, og dommen i sagen Latham mod Kommissionen, præmis 49 og 50; vedrørende forsinkelse ved berigtigelse af forkerte oplysninger, jf. dommen i sagen Heinemann mod Kommissionen, præmis 12).

142 Det er i lyset af disse betragtninger, at Kommissionens handlemåde skal vurderes.

143 Kommissionen anførte generelt under retsmødet, at den ikke havde handlet for sent, eftersom den tog stilling til sagsøgerens forskellige anmodninger om bistand og meddelte sine afgørelser inden for den frist på fire måneder, der er fastsat i vedtægtens artikel 90, stk. 1.

144 Personaleretten finder i denne henseende, at bestemmelserne i vedtægtens artikel 90, stk. 1, har som eneste formål, når administrationen ikke besvarer en anmodning, inden en frist på fire måneder at skabe en stiltiende afgørelse om afvisning, der kan anfægtes for retsinstanserne, når den administrative procedure i bestemmelserne i vedtægtens artikel 90, stk. 2, er overholdt (jf. bl.a. dommen i sagen Ronchi mod Kommissionen, præmis 31). Hvad derimod angår administrationens ifaldelse af ansvar uden for kontrakt for forsinkelse kan disse bestemmelser ikke fortolkes således, at de betyder, at administrationen generelt har en frist på fire måneder til at handle, uanset sagens nærmere omstændigheder. En sådan fortolkning er i strid med retspraksis, hvorefter administrationen, når der ikke er en bindende frist i en bestemmelse, skal tage stilling inden for en rimelig frist, som skal vurderes konkret i henhold til sagens særlige omstændigheder (jf. bl.a. analogt dom afsagt af Retten i Første Instans den 10.6.2004, sag T-307/01, François mod Kommissionen, Sml. II, s. 1669, præmis 48 og 49, og Rettens dom af 14.2.2007, sag F-1/06, Fernández Ortiz mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A-1, s. 53, og II-A-1, s. 293, præmis 41, 42 og 44).

145 Den omstændighed, at Kommissionen svarede på anmodningerne om bistand inden for en frist på fire måneder, kan derfor ikke i sig selv godtgøre, at den handlede med den fornødne hurtighed og omhu. Det skal dermed i hvert af de påberåbte tilfælde i denne sag efterprøves, om administrationen har grebet ind inden for en rimelig frist.

– Kommissionens undladelse af spontant at gribe ind

146 Som nævnt i denne doms præmis 101 skal administrationen i princippet ikke tage initiativ til en bestemt handling for at bistå en af dens tjenestemænd, medmindre særlige omstændigheder gør sig gældende (dommen i sagen Sommerlatte mod Kommissionen, præmis 21 og 22, og i sagen Belgien og Kommissionen mod Genette præmis 101 og 102, samt kendelsen i sagen Frankin m.fl. mod Kommissionen, præmis 24). I den foreliggende sag har Kommissionen, hvor sådanne omstændigheder hverken er påvist eller blot hævdet, ikke begået en fejl ved at afholde sig fra spontant at gribe ind, efter at der er rejst tvivl om sagsøgerens integritet i forskellige avisartikler i Europa.

147 Det skal i øvrigt bemærkes, at Kommissionen i modsætning til det af sagsøgeren anførte spontant og hurtigt greb ind efter at have modtaget Tillacks spørgsmål, som rejste tvivl om sagsøgerens erhvervsmæssige omdømme, selv inden sagsøgerens første anmodning om bistand, der blev fremsat den 11. november 2002, og dementerede de fremsatte anklager om begunstigelse. Eurostat afholdt nemlig den 28. og 29. oktober 2002 møder med henblik på at forberede Kommissionens svar på Tillacks spørgsmål, hvilke svar blev givet den 11. november 2002.

– Kommissionens reaktion efter anmodningen om bistand af 11. november 2002

148 Sagsøgeren fremsatte en anmodning om bistand, efter at Tillack den 25. oktober og den 7. november 2002 sendte Kommissionen spørgeskemaer, som navnlig antydede, at sagsøgeren havde begunstiget græske selskaber ved Eurostats tildeling af kontrakter. Den 13. november 2002 offentliggjorde Tillack en avisartikel på tidsskriftet *Sterns* hjemmeside, hvori han gentog hovedparten af ovennævnte anklager om begunstigelse og direkte rejste tvivl om sagsøgerens ære og erhvervsmæssige omdømme. Den 14. og 20. november 2002 blev der offentliggjort avisartikler i henholdsvis *Le Quotidien* og *L'Investigateur*, som indeholdt tilsvarende anklager og endvidere præciserede, at sagsøgeren var blevet »afsat fra sin stilling«.

149 Kommissionen besvarede Tillacks spørgsmål den 11. november 2002. Kommissionen anmodede bl.a. ved skrivelse af 15. november 2002 *Le Quotidien* om en ret til at svare, og denne anmodning blev taget til følge den 18. november 2002. Personaleretten finder, henset til den frist på nogle dage, hvorefter Kommissionen greb ind, at administrationen i denne sag handlede med den fornødne hurtighed.

150 Selv om det er beklageligt, at Kommissionen ikke traf alle de i situationen fornødne foranstaltninger, og navnlig, at den ikke reagerede på de artikler, der blev offentliggjort på tidsskriftet *Sterns* hjemmeside og i avisen *L'Investigateur*, kan heller ikke den manglende reaktion, der skal analyseres som en stiltiende afgørelse om afslag på bistand (jf. i denne retning dommen i sagen Ronchi mod Kommissionen, præmis 25-31), anfægtes i forbindelse med denne erstatningssag, således som det er anført i præmis [83], eftersom den ikke har været genstand for et annullationssøgsmål inden for de i vedtægtens artikel 90 og 91 fastsatte frister.

151 Administrationen handlede derimod ikke med den fornødne omhu, da den først ved skrivelse af 20. december 2002 oplyste sagsøgeren om de konsekvenser, den anså det for hensigtsmæssigt at drage af hans anmodning om bistand. Under omstændighederne i denne sag meddelte Kommissionen nemlig med forsinkelse sagsøgeren, idet den var mere end en måned om at besvare den fremsatte anmodning om bistand, at den ikke påtænkte at træffe yderligere foranstaltninger end de allerede trufne, selv om dette standpunkt var af væsentlig betydning for sagsøgerens mulighed for i givet fald at handle fuldt oplyst mod ovennævnte presseorganer.

152 Denne culpøse forsinkelse kan indebære, at administrationen ifalder ansvar.

– Kommissionens reaktion på anmodningerne om bistand af 15. og 21. juli 2003

153 Sagsøgeren fremsatte anmodninger om bistand den 15. og 21. juli 2003 efter dels offentliggørelsen i *The Financial Times* og *Le Monde* den 10. og 11. juli 2003 af avisartikler, der afslørede en alvorlig økonomisk skandale i Eurostat, dels indledningen af en disciplinærsag mod sagsøgeren, mod en anden direktør og mod generaldirektøren for Eurostat i denne forbindelse.

154 Kommissionen tog imidlertid først stilling til disse anmodninger om bistand den 1. oktober 2003. Personaleretten finder, at administrationen, som var mere end to måneder om at tage stilling til disse anmodninger, henset til arten af de fremsatte anmodninger vedrørende en risiko for ærekrænkelse og skade på en tjenestemands erhvervsmæssige omdømme, ikke havde handlet med den fornødne omhu på dette område (jf. denne doms præmis 140) og har begået en fejl, der indebærer, at den ifalder ansvar.

– Pressemeddelelsen af 27. oktober 2004

155 Det er ubestridt, at Kommissionen offentliggjorde en pressemeddelelse, der oplyste om indstillingen af disciplinærsagen mod sagsøgeren dagen efter, at denne afgørelse blev vedtaget. Denne offentliggørelsesforanstaltning, der tilsigter at genoprette sagsøgerens ære, blev således truffet uden forsinkelse under denne sags omstændigheder. Selv om det er beklageligt, at Kommissionen besluttede ikke at træffe mere konsekvente offentliggørelsesforanstaltninger, kan denne afgørelse om utilstrækkelig bistand ikke anfægtes i forbindelse med den foreliggende sag, således som det er præciseret i denne doms præmis 93 og 98.

156 Det følger af ovenstående, at Kommissionen ved med forsinkelse at oplyse sagsøgeren om de konsekvenser, den drog af hans første anmodning om bistand, og ved ikke i rette tid at besvare anmodningerne om bistand fra juli 2003 har begået en fejl, der indebærer, at den ifalder ansvar (jf. analogt dommen i sagen Caronna mod Kommissionen, præmis 99, og i sagen Ronchi mod Kommissionen, præmis 52).

Lækage af fortrolige oplysninger

Parternes argumenter

157 Sagsøgeren har anført, at der to gange blev lækket fortrolige oplysninger, som vedrørte ham. Den første lækage, som vedrørte udkastet til afgørelse om sagsøgerens omplacering til en stilling tilknyttet direktøren for Eurostat, fandt sted i november 2002. Avisartikler redegjorde således for hans omplacering til ledende rådgiver for generaldirektøren for Eurostat, selv om han reelt var blevet udnævnt til ledende rådgiver for GD for Personale og Administration. Den anden lækage, som vedrørte beslutningen om at indlede en disciplinærsag, indtrådte i juli 2003. Internationale avisartikler lod med urette forstå, at sagsøgeren var indblandet i den økonomiske skandale i virksomheden Planistat. Disse lækkede oplysninger kunne kun stamme fra Kommissionens tjenestegrene. I øvrigt tilsidesætter lækagerne, henset til arten af de personlige oplysninger, der blev afsløret, artikel 2, litra b), i forordning nr. 45/2001.

158 Kommissionen har for det første gjort gældende, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at oplysningerne i de avisartikler, han har fremlagt, stammer fra lækage i Kommissionens tjenestegrene. Disse artikler redegør nemlig på intet tidspunkt for deres kilder. For det andet er Kommissionen af den opfattelse, at den påståede lækage under alle omstændigheder ikke udgør en kvalificeret tilsidesættelse af fællesskabsretten, der indebærer, at administrationen kan ifalde ansvar. Hvad for det tredje angår den første påståede lækage af oplysninger er det Kommissionens opfattelse, at de afslørede oplysninger ikke har skadet sagsøgeren omdømme.

Personalerettens bemærkninger

159 Sagsøgeren har begrænset sig til i de skriftlige bemærkninger og under retsmødet at påberåbe sig Kommissionens tjenestegrenes uretmæssige lækage af personlige oplysninger, som fandt sted to gange, nemlig i november 2002 og juli 2003. Sagsøgeren har derimod ikke til støtte for erstatningspåstanden påberåbt sig den afsløring af personlige oplysninger, som fandt sted ved offentliggørelsen af Kommissionens pressemeddelelse.

160 Det skal indledningsvis erindres, at det er blevet udtalt, at den uretmæssige lækage af personlige oplysninger udgør en behandling af personlige oplysninger, der er i strid med bestemmelserne i forordning nr. 45/2001 (jf. i denne retning dom afsagt af Retten i Første Instans den 12.9.2007, sag T-259/03, Nikolaou mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 208).

161 Personaleretten skal i øvrigt bemærke, at det tilkommer sagsøgeren i et erstatningssøgsmål at godtgøre, at betingelserne for et ansvar for den pågældende institution uden for kontraktforhold er opfyldt. I denne sag skal sagsøgeren således principielt godtgøre, at de i pressen offentliggjorte oplysninger vedrørende sagsøgeren stammer fra en lækage, der kan tilregnes administrationen (jf. i denne retning dommen i sagen Nikolaou mod Kommissionen, præmis 141, og i sagen Franchet og Byk mod Kommissionen, præmis 182). Denne regel kan imidlertid modificeres, når skadetilføjelsen har kunnet have flere årsager, og fællesskabsinstitutionen ikke har fremlagt bevis, der kan godtgøre, hvilken af disse årsager der er den relevante, skønt den var den bedst egnede til at fremføre beviser i denne forbindelse, således at den tilbageværende usikkerhed må tillægges denne (dommen i sagen Franchet og Byk mod Kommissionen, præmis 183).

162 Det er i lyset af disse principper, at det skal undersøges, om de af sagsøgeren påståede lækager har fundet sted.

163 For det første har sagsøgeren anført, at en lækage af personlige oplysninger, nemlig den ikke-godkendte afsløring af udkastet til afgørelse, som i mellemtiden var blevet opgivet, om at omplacere ham til en stilling som særlig rådgiver for direktøren for Eurostat, har fundet sted, eftersom en avisartikel i den luxembourgske avis *Le Quotidien* offentliggjorde disse oplysninger den 14. november 2002.

164 Det skal imidlertid bemærkes, at Kommissionen den 13. november 2002 offentliggjorde en pressemeddelelse, hvori den redegjorde for omplaceringen af et vist antal af Eurostats direktører. Det blev dog i denne pressemeddelelse officielt præciseret, selv om det ikke var korrekt, at sagsøgeren var blevet omplaceret inden for Eurostats tjenestegrene. Under disse omstændigheder og henset til den officielle pressemeddelelses indhold synes de oplysninger, der blev offentliggjort i den luxembourgske avis *Le Quotidien* den 14. november 2002, ikke at hidrøre fra en lækage af personlige oplysninger inden for Kommissionens tjenestegrene.

165 Selv om det antages, at der har fundet en sådan lækage sted, har sagsøgeren under alle omstændigheder ikke godtgjort årsagsforbindelsen mellem denne lækage og den skade, han hævder at have lidt. Den påståede skade på sagsøgerens omdømme skyldes nemlig ikke selve lækagen, men den samtidige afgørelse om omplacering, der blev truffet, den officielle offentliggørelse, der skete, og offentliggørelsen af Tillacks avisartikel, der navnlig rejste tvivl om sagsøgerens integritet.

166 Sagsøgeren har for det andet gjort gældende, at Kommissionens tjenestegrene stod bag nye uretsmæssige lækager af personlige oplysninger i juli 2003, idet forskellige avisartikler, navnlig en artikel offentliggjort den 10. juli 2003 i avisen *The Financial Times*, præciserede, at Kommissionen havde indledt en disciplinærsag mod sagsøgeren, og at han var indblandet i den økonomiske skandale i forbindelse med virksomheden Planistat.

167 Kommissionen offentliggjorde en pressemeddelelse den 9. juli 2003, hvori den bl.a. præciserede, at den havde indledt en disciplinærsag mod tre tjenestemænd, at den havde suspenderet de mellem Eurostat og virksomheden Planistat indgåede kontrakter, mens der pågik undersøgelser, og at to rapporter fra dens tjenestegrene allerede havde gjort det muligt at fastslå alvorlige tilsidesættelser af finansforordningen i Eurostat.

168 Det fremgår ikke desto mindre efter læsning af pressemeddelelsen, at hverken sagsøgerens navn eller noget andet forhold, som gør det muligt at identificere ham som en af de tjenestemænd, der er indledt disciplinærsag mod, findes heri. Under disse omstændigheder kan det forhold, at sagsøgerens navn er nævnt i artiklen i *The Financial Times*, kun skyldes en uautoriseret lækage af oplysninger. Endvidere kan denne lækage kun stamme fra Kommissionens tjenestegrene, da ingen anden administration har behandlet denne sag, og da sagsøgeren ikke har nogen interesse i at give pressen denne form for oplysninger.

169 Kommissionen har ganske vist anført, at sagsøgeren ikke formelt har godtgjort, at dens tjenestegrene stod bag den uretmæssige afsløring af sagsøgerens navn. I medfør af de i retspraksis opregnede principper, der er nævnt i denne doms præmis 161, er det i denne type situation, hvor der er usikkerhed, ikke sagsøgeren, der har bevisbyrden, men den sagsøgte institution.

170 Selv om Kommissionen endelig har anført, at journalister efter at have læst pressemeddelelsen af 9. juli 2003 selv har kunnet udlede sagsøgeren navn ved at foretage enkle søgninger på internettet, gør disse upræcise påstande det ikke muligt at anse Kommissionen for ikke at stå bag den uretmæssige afsløring af sagsøgerens navn. Det skal nemlig bemærkes, at artiklen i *The Financial Times* blev offentliggjort umiddelbart efter pressemeddelelsen af 9. juli 2003 og klart viser, at der er indledt en disciplinærsag mod sagsøgeren. I øvrigt fremgår det ikke af sagsakterne, at *The Financial Times* var en del af de presseorganer, som et år tidligere havde fremsat de mistanker om begunstigelse af græske virksomheder, der var rettet mod sagsøgeren.

171 Kommissionen har således ved uretmæssigt at have afsløret sagsøgerens navn som en af de tjenestemand, der var indledt en disciplinærsag imod, tilsidesat bestemmelserne i forordning nr. 45/2001. Denne fejl indebærer, at Kommissionen ifalder ansvar.

Rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste

Parternes argumenter

172 Sagsøgeren har anført, at Eurostats interne revisionstjeneste begik et vist antal fejl ved udarbejdelsen af sin rapport. Revisionen blev for det første gennemført i strid med revisionsreglerne. Direktøren for Eurostat havde navnlig ikke givet den interne revisionstjeneste beføjelse til at udarbejde en rapport efter de af Tillack stillede spørgsmål.

173 For det andet var rapporten partisk og tilsidesatte princippet om uskyldsformodning. D., der var rapportens ophavsmand, var således forudindtaget over for sagsøgeren og havde fra indledningen af den interne revision ønsket at udarbejde en rapport, der gik sagsøgeren imod. Denne manglende upartiskhed kendetegnede ligeledes D.'s reaktion på sagsøgerens bemærkninger til udkastet til revisionsrapport.

174 For det tredje tilsidesatte Kommissionen princippet om den berettigede forventning og god forvaltningsskik, idet den ikke afholdt møder med sagsøgeren, inden den udarbejdede den endelig udgave af rapporten, og idet den ikke tog hensyn til de skriftlige bemærkninger, han havde fremsat i en e-mail af 24. juni 2003.

175 Kommissionen har indledningsvis anført, at den omtvistede rapport fra Eurostats interne revisionstjeneste udgør en revisionsrapport og ikke en rapport, der fremkommer efter en administrativ undersøgelse. Administrationen var derfor ikke forpligtet til at overholde forskrifterne for administrative undersøgelser, såsom Kommissionens beslutning af 19. februar 2002 om gennemførelse af administrative undersøgelser og disciplinærsager.

176 Kommissionen har dernæst gjort gældende, at rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste blev udarbejdet i overensstemmelse med gældende regler.

177 Den interne revision blev for det første udtrykkeligt bestilt af generaldirektøren for Eurostat, således som det i øvrigt er godtgjort i dokumentet med overskriften »Kronologisk oversigt over handlinger/begivenheder ved revisionen af tildelingen af kontrakter i forbindelse med Supcom-programmet 1995-1998«, som præciserer, at »Franchet anmoder den interne revision om at grave i visse spørgsmål«.

178 For det andet er retten til forsvar blevet overholdt, eftersom sagsøgeren fik en kopi af udkastet til den interne revisionsrapport i overensstemmelse med bestemmelserne i revisionschartret for Eurostats interne revisionstjeneste af 17. juni 2002 (herefter »revisionschartret«) og blev anmodet om at fremkomme med bemærkninger hertil. Endelig analyserede den interne revisionstjeneste sagsøgerens bemærkninger. Den omstændighed, at sagsøgeren ikke blev hørt, inden den interne revisionsrapport blev færdiggjort, kan ikke godtgøre, at Kommissionen tilsidesatte retten til forsvar, eftersom ingen retsregel eller administrativ forskrift eller intet grundlæggende fællesskabsretligt princip pålægger institutionen en sådan pligt.

179 For det tredje var den interne revisionsrapport ikke partisk og tilsidesatte ikke princippet om uskyldsformodning. Efter læsning af rapporten forekommer den at være helt neutralt formuleret og ikke at have til formål at efterprøve, om sagsøgeren havde begået ulovlige handlinger, men blot generelt at vurdere de risici, som anklagerne mod Eurostat og en af dennes tjenestemænd indebar.

Personalerettens bemærkninger

180 Personaleretten finder for det første, at administrationen, henset til dels den udtrykkelige ordlyd af udkastet til rapport og rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste, dels den fulgte procedure, har foretaget en intern revision, således som den har anført, og ikke en administrativ undersøgelse. IDOC har på ingen måde deltaget i gennemførelsen af denne revision. Det følger heraf, at sagsøgeren ikke med føje kan gøre gældende, at bestemmelserne i beslutningen af 19. februar 2002 er blevet tilsidesat, således at Kommissionen kan ifalde ansvar.

181 For det andet har sagsøgeren anført, at rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste var udarbejdet i strid med forskrifterne, eftersom generaldirektøren for Eurostat ikke skriftligt havde anmodet den interne revisionstjeneste om at gennemføre en sådan revision.

182 Der er imidlertid ingen EU-retlig bestemmelse, end ikke i revisionschartret, som pålægger generaldirektøren for Eurostat skriftligt at anmode om, at den interne revisionstjeneste gennemfører en revision. Det fremgår i øvrigt af sagsakterne, navnlig af dokumentet »Kronologisk oversigt over handlinger/begivenheder ved revisionen af tildelingen af kontrakter i forbindelse med Supcom-programmet 1995-1998«, at generaldirektøren for Eurostat faktisk stod bag den oprindelige indledning af den omtvistede revision. Franchet, tidligere generaldirektør for Eurostat, bekræftede i øvrigt i sit skriftlige vidneudsagn, som er fremlagt som bilag til replikken, at han erindrede at »have anmodet D. om at se, om de af Tillack stillede spørgsmål havde et alvorligt grundlag«. Kommissionen kunne ganske vist ikke under retsmødet forklare, i medfør af hvilken beslutning revisionen, som i parentes bemærket pågik i flere måneder, blev genoptaget den 21. maj 2003 ved meddelelsen af udkastet til revisionsrapport til sagsøgeren. Den nye generaldirektør, der netop blev udnævnt den 21. maj 2003, havde ikke desto mindre til hovedopgave at kaste lys over de eksisterende fejlfunktioner i Eurostat. Under sagens omstændigheder forekommer det således ikke, at genoptagelsen af revisionen skete med urette på den blotte foranledning af D. Klagepunktet skal derfor forkastes.

183 For det tredje har sagsøgeren gjort gældende, at princippet om uskyldsformodning blev tilsidesat ved proceduren for udarbejdelse af rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste.

184 Det bemærkes herved, at princippet om uskyldsformodning, således som det navnlig fremgår af artikel 6, stk. 2, i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, underskrevet i Rom den 4. november 1950 (herefter »EMRK«), er en del af de grundlæggende rettigheder, som ifølge Domstolens praksis og artikel 6, stk. 2, EU er anerkendt i Unionens retsorden (jf. bl.a. Domstolens dom af 8.7.1999, sag C-199/92 P, Hüls mod Kommissionen, Sml. I, s. 4287, præmis 149 og 150, dom afsagt af Retten i Første Instans den 4.10.2006, sag T-193/04, Tillack mod Kommissionen, Sml. II, s. 3995, præmis 121, og dommen i sagen Franchet og Byk mod Kommissionen, præmis 209).

185 Ifølge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis regulerer EMRK's artikel 6, stk. 2, en strafferetlig sag, uanset forfølgningens resultat, og ikke alene undersøgelsen af, om der er grundlag for anklagen. Denne bestemmelse sikrer, at en person ikke bliver betegnet eller behandlet som skyldig i en lovovertrædelse, før hans skyld er blevet godtgjort af en domstol. Bestemmelsen kræver derfor bl.a., at medlemmerne af en domstol ved varetagelsen af deres opgaver ikke tager udgangspunkt i en forudfattet mening om, at den tiltalte har begået det strafbare forhold, han er anklaget for. Uskyldsformodningen tilsidesættes af udtalelser eller afgørelser, som afspejler følelsen af, at personen er skyldig, og som opfordrer offentligheden til at tro på vedkommendes skyld, eller som foregriber den kompetente rets vurdering af forholdene (jf. bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 10.2.1995, Allenet de Ribemont mod Frankrig, serie A, nr. 308, § 38-41, af 10.10.2000, Daktaras mod Litauen, Reports of Judgments and Decisions, 2000-X, § 44, og af 21.9.2006, Pandy mod Belgien, nr. 13583/02, § 41 og 42).

186 I denne sag er det imidlertid ubestridt, at der ikke er indledt nogen straffesag mod sagsøgeren.

187 I øvrigt har Unionens retsinstanser stedse udtalt, at det ikke i forbindelse med en administrativ procedure eller en disciplinærsag med føje kan gøres gældende, at EMRK's artikel 6 er blevet tilsidesat, da den institution, der indleder en sådan procedure, ikke kan kvalificeres som en »domstol« i den i artikel 6 omhandlede forstand (jf. bl.a. Domstolens kendelse af 16.7.1998, sag C-252/97 P, N mod Kommissionen, Sml. I, s. 4871, præmis 52, dom afsagt af Retten i Første Instans den 17.10.1991, sag T-26/89, de Compte mod Parlamentet, Sml. II, s. 781, præmis 94, og den 15.5.1997, sag T-273/94, N mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 97, og II, s. 289, præmis 95, samt Rettens dom af 8.11.2007, sag F-40/05, Andreasen mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A-1, s. 337, og II-A-1, s. 1859, præmis 125-127, som er appelleret og verserer for Den Europæiske Unions Ret, sag T-17/08 P).

188 Under disse omstændigheder er anbringendet om, at der under den interne revisionsprocedure blev set bort fra princippet om uskyldsformodning, således som det navnlig følger af bestemmelserne i EMRK's artikel 6, stk. 2, uden relevans, idet Eurostats interne revisionstjeneste ikke udgør en »domstol« i den i artikel 6 omhandlede forstand.

189 Det gælder ikke desto mindre, at upartiskhedsprincippet pålægger en administrativ myndighed, når den gennemfører en revision, ikke at være forudindtaget i forhold til det, den kontrollerer. Myndigheden kan kun fravige denne opfattelse, efter at den har bevist de fejlfunktioner, den konstaterer (jf. analogt hvad angår indledningen af en disciplinærsag dommen i sagen Pessoa e Costa mod Kommissionen, præmis 56).

190 I denne sag har sagsøgeren anført, at D. fra revisionens påbegyndelse var forudindtaget i forhold til indholdet af konklusionerne i rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste.

191 Personalretten finder for det første, at den omstændighed, at det kun var spørgsmålene fra den tyske journalist Tillack, der blev anvendt til at definere området for den interne revision, og at den interne revisionsrapport delvist rejste tvivl om Kommissionens besvarelse af Tillacks spørgsmål, ikke er tilstrækkelig til at godtgøre, at Eurostats interne revisionstjeneste ikke var upartisk i forhold til sagsøgeren. For det første og således som det er præciseret i denne doms præmis 182, var det på generaldirektørens anmodning og ikke D.'s, at revisionen blev begrænset til de af Tillack stillede spørgsmål. For det andet blev Kommissionens besvarelse af Tillacks spørgsmål affattet på en bestemt dato, hvorfor oplysningerne i disse svar har kunnet ændre eller nuancere sig, efter at de af den interne revisionstjeneste supplerende undersøgelser var blevet gennemført.

192 Det er for det andet korrekt, at D. dels oplyste den nye generaldirektør om, at det var hendes opfattelse, at sagsøgerens bemærkninger til udkastet til revisionsrapporten var uegnede, dels standsede udkastet til besvarelse af sagsøgerens bemærkninger, som var udarbejdet af revisionsholdet. Denne handlemåde er, selv om den lader en subjektiv vurdering skinne igennem, ikke bevis for D.'s partiskhed, idet hun har holdt sig inden for grænserne for sin skønsmargen som chef for den interne revisionstjeneste. Dette klagepunkt skal derfor også forkastes.

193 For så vidt angår klagepunktet om tilsidesættelse af princippet om overholdelse af den berettigede forventning bemærkes, at dette princip henhører under Unionens grundlæggende principper (Domstolens dom af 5.5.1981, sag 112/80, Dürbeck, Sml. s. 1095, præmis 48). Retten til at påberåbe sig beskyttelsen af en berettiget forventning er betinget af, at tre betingelser er opfyldt. For det første, at præcise, ubetingede og samstemmende forsikringer, der hidrører fra en pålidelig kilde med den nødvendige bemyndigelse, er fremsat af en unionsmyndighed over for parten (dom afsagt af Retten i Første Instans den 21.7.1998, forenede sager T-66/96 og T-221/97, Mellett mod Domstolen, Sml. Pers. I-A, s. 449, og II, s. 1305, præmis 106 og 107). For det andet, at disse forsikringer er af en sådan art, at de er egnede til at skabe en berettiget forventning hos den, til hvem de er rettet (dom afsagt af Retten i Første Instans den 9.2.1994, sag T-3/92, Latham mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 23, og II, s. 83, præmis 58, den 27.2.1996, sag T-235/94, Galtieri mod Parlamentet, Sml. Pers. I-A, s. 43, og II, s. 129, præmis 63 og 64, og den 17.2.1998, sag T-56/96, Maccaferri mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 57, og II, s. 133, præmis 54). For det tredje skal forsikringerne være i overensstemmelse

med gældende regler (Domstolens dom af 6.2.1986, sag 162/84, Vlachou mod Revisionsretten, Sml. s. 481, præmis 6, og dom afsagt af Retten i Første Instans den 27.3.1990, sag T-123/89, Chomel mod Kommissionen, Sml. II, s. 131, præmis 28).

194 Princippet om god forvaltningsskik kræver, at ansættelsesmyndigheden ved afgørelsen af en tjenestemands situation tager alle de forhold i betragtning, som kan antages at være bestemmende for dens afgørelse, og hermed tager hensyn ikke blot til tjenestens interesser, men også til vedkommende tjenestemands interesser (jf. i denne retning dom afsagt af Retten i Første Instans den 16.3.2004, sag T-11/03, Afari mod ECB, Sml. Pers. I-A, s. 65, og II, s. 267, præmis 42, og Rettens dom af 13.12.2007, sag F-28/06, Sequeira Wandschneider mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A-1, s. 431, og II-A-1, s. 2443, præmis 150).

195 I denne sag pålægger ingen EU-retlige bestemmelser eller principper administrationen at høre en tjenestemand, inden den færdiggør en intern revisionsrapport om denne. Revisionschartrets punkt 4.2.4 fastsætter ganske enkelt, at den interne revisionstjeneste har pligt til at give den person, hvis aktivitet er genstand for revisionen, mulighed for at fremsætte sine bemærkninger til udkastet til rapport. Det fremgår imidlertid af D.'s skrivelse af 12. juni 2003 og sagsøgerens bemærkninger af 24. juni 2003, at denne pligt er blevet opfyldt. I øvrigt har sagsøgeren ikke fastslået, at administrationen gav ham præcise, ubetingede og samstemmende forsikringer om, at han ville blive hørt inden den interne revisionsrapports færdiggørelse. Da en af de betingelser, der er opstillet for, at princippet om den berettigede forventning kan gøres gældende, ikke er opfyldt, kan anbringendet om tilsidesættelse af dette princip således under alle omstændigheder ikke tages til følge.

196 Endelig kan den omstændighed, at sagsøgeren ikke blev indkaldt til et formelt møde, inden den interne revisionstjenestes rapport blev endeligt udarbejdet, ikke indebære, at princippet om god forvaltningsskik er tilsidesat. Administrationen har nemlig kunnet tage hensyn til sagsøgerens interesser, eftersom det er ubestridt, at sagsøgeren fremsatte sine bemærkninger til udkastet til rapport.

Beslutningen om at indlede disciplinærsagen

Sagsøgerens argumenter

197 Sagsøgeren har for det første anført, at den af Kommissionen fulgte procedure med henblik på at indlede en disciplinærsag mod ham var i strid med forskrifterne. Kommissionen støttede sig nemlig ved indledningen af denne sag ikke på en af IDOC gennemført administrativ undersøgelse i overensstemmelse med bestemmelserne i beslutningen af 19. februar 2002, men udelukkende på rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste og en foreløbig rapport fra Kommissionens interne revisionstjeneste. Endvidere blev de i beslutningen af 19. februar 2002 opstillede processuelle garantier, såsom retten til at blive hørt inden den endelige rapports udarbejdelse, ikke overholdt. I øvrigt tilsidesatte administrationen princippet om overholdelse af retten til forsvar ved ikke at høre sagsøgeren, inden den indledte en disciplinærsag mod ham.

198 Sagsøgeren har for det andet gjort gældende, at Kommissionen foretog et åbenbart fejlskøn og tilsidesatte princippet om god forvaltningsskik ved at beslutte at indlede en disciplinærsag mod ham. For det første kunne rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste og den foreløbige rapport fra Kommissionen revisionstjeneste, som Kommissionen har støttet sig til, ikke lovligt give den mulighed for at indlede en sådan sag, eftersom disse rapporter ikke var blevet udarbejdet på en seriøs måde, ikke fremkom med beviser for de påstande, de indeholdt, ikke overholdt retten til forsvar og indeholdt et stort antal fejlagtige og upræcise oplysninger. For det andet følger det åbenbare fejlskøn ligeledes af, at beslutningen om at indlede disciplinærsagen er forhastet, idet den blev truffet inden for en frist på to dage.

199 Kommissionen har gjort gældende, at beslutningen om at indlede disciplinærsagen af 9. juli 2003 blev truffet under streng overholdelse af gældende fællesskabsregler.

200 Kommissionen er for det første af den opfattelse, at der ikke er nogen retsregler eller administrative regler, som pålægger den at foretage en administrativ undersøgelse, inden den indleder en disciplinærsag mod en af sine tjenestemænd. Kommissionen kan frit indlede en disciplinærsag, når den råder over oplysninger, der er tilstrækkelige til at indikere en disciplinær fejl. Kommissionen har i denne henseende anført, at den har en vid skønsmargen på området i henhold til de oplysninger, den har til rådighed. I denne sag kunne den imidlertid, henset til indholdet af ovennævnte rapporter, beslutte at indlede den omtvistede disciplinærsag uden at foretage et åbenbart fejlskøn.

201 Kommissionen har for det andet anført, at ingen fællesskabsbestemmelse pålægger den at høre en tjenestemand, inden der træffes en beslutning om at indlede en disciplinærsag mod ham. For det første bestemmer vedtægtens artikel 87 ganske enkelt, at tjenestemanden høres, enten inden ansættelsesmyndigheden giver ham en skriftlig advarsel eller en irettesættelse, eller inden ansættelsesmyndigheden indhenter en udtalelse fra Disciplinærrådet. Det grundlæggende retsprincip om høring forpligter dernæst kun Kommissionen til at høre en tjenestemand, når der kan træffes en afgørelse, der er bebyrdende for ham. Beslutningen om at indlede en disciplinærsag er imidlertid ikke en bebyrdende afgørelse, hvorfor det grundlæggende princip ikke finder anvendelse i denne sag. Endelig er disciplinærsagen ikke en retlig procedure, hvorfor bestemmelserne i EMRK's artikel 6 ikke kan påberåbes til støtte for, at sagsøgeren skulle have været hørt inden disciplinærsagens indledning.

202 Kommissionen har for det tredje gjort gældende, at den ikke foretog et åbenbart fejlskøn ved at indlede den omtvistede disciplinærsag, eftersom rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste, som ikke tilsidesatte princippet om uskyldsformodning, lovligt tillod den antagelse, at sagsøgeren havde begået disciplinære fejl.

Personalerettens bemærkninger

203 For det første har sagsøgeren anført, at beslutningen om at indlede disciplinærsagen er behæftet med en formel fejl, eftersom Kommissionen ikke først foretog en administrativ undersøgelse og ikke overholdt bestemmelserne i beslutningen af 19. februar 2002 om administrative undersøgelser.

204 Hverken vedtægtens artikel 87 eller bilag IX til vedtægten bestemmer imidlertid, at der skal gennemføres en administrativ undersøgelse, inden administrationen beslutter at indlede en disciplinærsag.

205 Beslutningen af 19. februar 2002, som skaber IDOC, definerer ganske vist et vist antal regler, der skal overholdes ved gennemførelsen af en administrativ undersøgelse, der tilsigter at forberede en disciplinærsag. Der er imidlertid ingen bestemmelse i denne beslutning, som udtrykkeligt pålægger administrationen at foretage en administrativ undersøgelse, inden den indleder en disciplinærsag. Det følger tværtimod af beslutningens artikel 5, at indledningen af en administrativ undersøgelse kun er en valgmulighed for generaldirektøren for Personale og Administration for bedre at kunne afklare de faktiske omstændigheder, som en tjenestemand kan kritiseres for.

206 I øvrigt udgør en beslutning om at indlede en disciplinærsag ikke en bebyrdende akt, hvorfor princippet om overholdelse af retten til forsvar ikke med føje kan påberåbes af sagsøgeren som grundlag for at kritisere, at han ikke blev hørt, før ansættelsesmyndigheden besluttede at indlede en disciplinærsag mod ham (dommen i sagen Pessoa e Costa mod Kommissionen, præmis 59, og i sagen Franchet og Byk mod Kommissionen, præmis 367).

207 Det forhold, at der ikke blev gennemført en administrativ undersøgelse, inden disciplinærsagen blev indledt, udgør derfor ikke en formel fejl eller en tilsidesættelse af princippet om overholdelse af retten til forsvar, der kan medføre, at administrationen ifalder ansvar.

208 Hvad for det andet angår klagepunktet om et åbenbart fejlskøn bemærkes, at formålet med en beslutning om at indlede en disciplinærsag mod en tjenestemand er at give ansættelsesmyndigheden mulighed for at undersøge, om de faktiske forhold, som den berørte tjenestemand kritiseres for, er sande og alvorlige, og at høre ham herom i overensstemmelse med vedtægtens artikel 87 med henblik på at danne sig en mening dels om muligheden for at henlægge disciplinærsagen eller at vedtage en disciplinær sanktion mod tjenestemanden, dels i givet fald at tage stilling til behovet for, inden denne sanktion vedtages, at forelægge sagen for Disciplinærrådet i henhold til proceduren i bilag IX til vedtægten (dommen i sagen Pessoa e Costa mod Kommissionen, præmis 36, og dom afsagt af Retten i Første Instans den 5.10.2005, sag T-203/03, Rasmussen mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 279, og II, s. 1287, præmis 41).

209 En sådan beslutning indebærer nødvendigvis vanskelige betragtninger fra institutionens side i betragtning af afgørelsens alvorlige og uafvendelige følger. Institutionen råder i denne henseende over en vid skønsbeføjelse, og domstolskontrollen begrænser sig til en efterprøvelse af den materielle nøjagtighed af de elementer, som administrationen tog i betragtning ved sagens indledning, at der ikke blev begået åbenbare fejl ved vurderingen af de kritiserede faktiske forhold, og at der ikke foreligger magtfordrejning (jf. analogt om disciplinære sanktioner bl.a. dom afsagt af Retten i Første Instans den 17.5.2000, sag T-203/98, Tzikis mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 91, og II, s. 393, præmis 50, dommen i sagen N mod Kommissionen, præmis 125, om henvendelse til OLAF, og Rettens dom af 2.5.2007, sag F-23/05, Giraudy mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A-1, s. 121, og II-A-1, s. 657, præmis 98 og 99).

210 For at beskytte den berørte tjenestemands rettigheder påhviler det imidlertid ansættelsesmyndigheden, inden den indleder en disciplinærsag, at råde over tilstrækkeligt præcise og relevante oplysninger (jf. i denne retning dommen i sagen Franchet og Byk mod Kommissionen, præmis 352, og Rettens dom af 13.1.2010, forenede sager F-124/05 og F-96/06, A og G mod Kommissionen, præmis 366).

211 I denne sag fremgår det af ordlyden af beslutningen af 9. juli 2003, at Kommissionen besluttede at indlede en disciplinærsag mod sagsøgeren med den begrundelse, dels at han ved tildeling af kontrakter havde tolereret eller accepteret, at vurderingsprocesserne ikke var gennemsigtige, da vurderingsmetoderne i rapporterne fra Det Rådgivende Udvalg for Indkøb og Aftaler ikke er i overensstemmelse med dem, der faktisk blev anvendt under de faktiske omstændigheder, dels at han for en kontrakt, der var indgået med virksomheden Planistat, havde tolereret eller accepteret, at en sagkyndig, der stod ham nær, og som ikke oprindeligt var foreslået af tilbudsgiver, deltog i udarbejdelsen af en undersøgelse uden tilknytning til udbuddet, hvilket gav anledning til en »regning, der skulle betales«, endnu inden undersøgelsens foreløbige rapport var færdiggjort. Kommissionen støttede sig ved vedtagelsen af denne beslutning dels til en foreløbig rapport fra Kommissionens interne revisionstjeneste af 7. juli 2003, dels på rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste af 8. juli 2003.

212 Man kan for det første stille spørgsmålet, om interne revisionsrapporter som sådan kan udgøre tilstrækkeligt præcise og relevante oplysninger, som administrationen kan tage i betragtning ved indledningen af en disciplinærsag mod en tjenestemand.

213 Det er nemlig i revisionschartrets punkt 1.3 navnlig præciseret:

»[…] formålet med en intern revision er ikke at opdage bedrageri.

Selv hvis en revision af procedurer gennemføres omhyggeligt, kan det ikke garanteres, at ethvert bedrageri opdages.

En revisor kan ikke desto mindre identificere visse risici, som kan klarlægge bedrageri. Hvis de indførte kontroller ikke nedbringer risiciene og de identificerede farer, påhviler det revisoren at fortsætte sin efterforskning for at afgøre, om der foreligger bedrageri, og i givet fald at give meddelelse til OLAF, som har enekompetence til at gennemføre denne form for undersøgelser.«

214 Kommissionen har i svarskriftet anført følgende:

»En intern revision[srapport] har til formål at hjælpe generaldirektørerne og højerestående medlemmer af ledelsen med at kontrollere risiciene med henblik på at garantere goders sikkerhed og at efterprøve overholdelsen af reglerne og oplysningernes nøjagtighed […] Eurostats interne revision gør det derfor ikke muligt at konkludere, at der foregår en vis bedragerisk praksis, eller at fastslå, at visse påstande om bedrageri er begrundede. Dette kan kun være resultatet af administrative undersøgelser og disciplinærsager. Formålet med den interne revision er dermed et helt andet end med en administrativ undersøgelse eller en disciplinærsag, idet disse procedurer vedrører eller kan vedrøre bestemte personers eventuelle pligter […]«

215 I denne sag er det ubestridt, at Kommissionen udelukkende støttede sig til interne revisionsrapporter, da den indledte disciplinærsagen mod sagsøgeren. Henset til sådanne interne revisionsrapporters ovennævnte art og kendetegn kan de i princippet ikke udgøre tilstrækkeligt præcise og relevante oplysninger, der gør det muligt at indlede en disciplinærsag.

216 Selv om dette ikke er en intern revisionsrapports formål, kan det imidlertid ikke udelukkes, at den i givet fald kan tjene som grundlag for at indlede en disciplinærsag. Det skal derfor konkret efterprøves, om oplysningerne i denne form for dokument er tilstrækkeligt præcise og relevante til at kunne begrunde indledningen af en disciplinærsag, når administrationen henholder sig til en sådan rapport.

217 I denne sag skal det anføres, at den foreløbige rapport fra Kommissionens interne revisionstjeneste ikke indeholder nogen konstateringer vedrørende det første klagepunkt, som sagsøgeren er kritiseret for. Hvad angår det andet klagepunkt begrænser rapporten sig til at præcisere, at Eurostats interne revisionstjeneste havde klarlagt en potentiel situation med nepotisme. Rapporten indeholder således ingen analyse eller specifik undersøgelse af de faktiske forhold, som sagsøgeren er kritiseret for, men begrænser sig til dels indirekte og forsigtigt at gentage de konstateringer, som Eurostats interne revisionstjeneste kunne have gennemført i forbindelse med udkastet til rapport, dels at erindre om mediernes spekulationer vedrørende en formodet begunstigelse af græske virksomheder i et af Eurostats direktorater.

218 Denne rapport kan dermed ikke på grund af sit indhold udgøre præcise og relevante oplysninger, som gør det muligt for Kommissionen at støtte en beslutning om at indlede en disciplinærsag herpå.

219 Hvad angår rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste af 8. juli 2003 skal det for det første fastslås, at den blev udarbejdet som reaktion på de af en journalist stillede spørgsmål vedrørende betingelserne for indgåelse af kontrakter med det direktorat, som sagsøgeren ledede, og på grundlag af en begrænset analyse af de faktiske omstændigheder i forbindelse med denne journalists påstande. Det er således i rapportens indledning præciseret, at den gennemførte analyse »ikke har medført en detaljeret og individualiseret revision af kontrakter, der er tildelt i forbindelse med Supcom-programmet, men er begrænset til de af [journalisten] opregnede aspekter, nemlig budgetfordelingen efter nationalitet, metoderne til vurdering af tilbud eller gennemsigtigheden i tildelingsprocessen«. Den kritiske analyse af den interne revisionsrapport, som sagsøgeren har fremlagt, og hvis indhold Kommissionen ikke har anfægtet (herefter »den kritiske analyse«), præciserer i denne henseende, at »den interne revision hverken anvendte internationale revisionsstandarder eller revisionschartrets regler«, at »den interne revisions konklusioner slet ikke er i tråd med mange af de punkter, der er redegjort for i rapporten«, og at »[sagsøgerens] skrivelse med bemærkninger som svar på udkastet fortjente, at der blev taget hensyn til de præcise, faktuelle punkter, der vedrørte realiteten […] i den interne revisionsrapport«.

220 For det andet førte rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste navnlig til følgende konstateringer:

— processen for vurdering af tilbud fra virksomheder i forbindelse med opnåelse af kontrakter under Supcom-programmet havde ikke altid været gennemsigtig eller overholdt interne regler

— hvad angår kontrakt nr. 665100003 med virksomheden Planistat var der uregelmæssigheder, navnlig vedrørende anvendelsen af en sagkyndig, som var sagsøgerens nevø.

221 Selv om rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste således klarlægger et vist antal fejl vedrørende processen for vurdering af tilbud under proceduren for tildeling af Supcom-kontrakter i det direktorat, som sagsøgeren ledede, fremgår det derimod ingen steder i denne rapport, at sagsøgeren havde stået bag de fastslåede uregelmæssigheder eller havde været forbundet med uregelmæssighederne, eller at de anførte fejl kun fandtes i sagsøgerens direktorat, således som det i øvrigt blev bemærket af revisionsholdet i udkastet til besvarelse af sagsøgerens bemærkninger.

222 Hvad i øvrigt angår det forhold, at sagsøgerens gudbarn havde været ansat i forbindelse med en kontrakt mellem Eurostat og virksomheden Planistat, fremgår det ingen steder i den interne revisionstjenestes rapport, at sagsøgeren havde spillet nogen rolle i den situation.

223 Det skal endvidere understreges, at sagsøgeren fremsatte præcise bemærkninger med henblik på at dementere de faktiske forhold, han blev kritiseret for i udkastet til rapport fra Eurostats interne revisionstjeneste.

224 Det fremgår imidlertid af sagsakterne, at Eurostats interne revisionstjeneste i sidste ende ikke tog hensyn til sagsøgerens bemærkninger. Selv om tjenestegrenen i første omgang havde påtænkt at besvare sagsøgerens bemærkninger skriftligt, blev udkastet skrinlagt, uden at administrationen har givet nogen forklaring på dette ændrede standpunkt. Det fremgår endvidere af skrivelse af 8. juli 2003 fra D. til den nye generaldirektør for Eurostat, at rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste af 8. juli 2003 udgør en kopi i overensstemmelse med den interne revisionstjenestes udkast til rapport, og at Eurostats interne revisionstjeneste i sidste ende ikke gennemførte noget dybtgående analysearbejde af sagsøgerens bemærkninger. Det er nemlig i ovennævnte skrivelse præciseret:

»[…] jeg sendte Dem den 17. maj 2003 udkastet til revisionsrapport vedrørende tildelingen af kontrakter i forbindelse med Supcom-programmet 1995-1999 […]

Jeg sender Dem den endelige analyse med de oplysninger, jeg rådede over ved analysen af de faktiske omstændigheder, og som jeg, henset til min tidligere og nuværende arbejdsbyrde, ikke er i stand til at uddybe.«

225 Den kritiske analyse fastslår ligeledes, at sagsøgerens bemærkninger til udkastet til revisionsrapport, henset til deres indhold og præcision, burde have været udnyttet af revisorerne og burde have medført en ændring af den interne revisionsrapport. Det fremgår endvidere af OLAF's rapport, at revisorerne selv under OLAF's undersøgelse anerkendte, at revisionsrapporten var »ikke-kontradiktorisk«.

226 Under disse omstændigheder udgør rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste, der er udarbejdet på et delvist og ufuldstændigt grundlag, ikke tilstrækkeligt relevante og præcise oplysninger, der gør det muligt for administrationen at indlede en disciplinærsag.

227 Det skal ligeledes bemærkes, at revisionsholdet selv i udkastet til besvarelse af sagsøgerens bemærkninger anerkendte, at revisionsrapporten, henset til sit indhold, ikke udgør et grundlag for at rejse tvivl om sagsøgerens personlige integritet. Revisorerne foreslog nemlig at besvare en af sagsøgerens bemærkninger, hvorefter »at selv hvis visse statistikker [var] sande, […] [kunne] de ikke være bevis for en fejl fra min side« med: »De har ret, og [det] er derfor, at der ikke er nogen henvisning til »brud på en regel««.

228 I øvrigt indrømmede Kommissionen under retsmødet, at der ikke var nogen begrundelse for indledningen af en hastende disciplinærsag mod sagsøgeren, hvilken hastende karakter i givet fald kunne have forklaret den manglende uddybning af revisionsrapporten. Det er således ikke udelukket, at indledningen af disciplinærsagen mod sagsøgeren fra den 9. juli 2003 var delvist begrundet i indledningen af parallelle disciplinærsager samme dato mod andre af Eurostats funktionærer, herunder generaldirektøren.

229 På baggrund af de elementer, administrationen havde til rådighed, og som følger af utilstrækkeligt præcise og relevante revisionsrapporter, burde denne, inden den indledte disciplinærforfølgelse, i stedet have indledt en administrativ undersøgelse gennem IDOC eller have rettet henvendelse til OLAF, hvilket den ikke gjorde, idet der først blev rettet henvendelse til OLAF efter, at disciplinærsagen var indledt.

230 Det følger heraf, at Kommissionen foretog et åbenbart fejlskøn og tilsidesatte princippet om god forvaltningsskik ved den 9. juli 2003 at indlede en disciplinærsag mod sagsøgeren kun på baggrund af ovennævnte revisionsrapporter. Denne handling udgør en fejl, der medfører, at Kommissionen ifalder ansvar.

Den manglende tildeling af præcise opgaver, der svarede til sagsøgerens lønklasse og kompetencer

Parternes argumenter

231 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen efter afgørelsen om at omplacere ham til en stilling som ledende rådgiver for GD for Personale og Administration ikke betroede ham nogen præcise opgaver, der svarede til hans kompetencer. Han klagede herover til Kommissionens formand, men uden held. De opgaver, som Kommissionen henviste til i svaret på hans klage, havde ikke noget reelt indhold, og han havde i øvrigt aldrig mødt Kommissionens næstformand, som han principielt skulle være tilknyttet. Han sad i et lille kontor uden midler og uden sekretær. Hvad angår den omstændighed, at Kommissionen havde givet sagsøgeren tilladelse til at udøve ekstern virksomhed, godtgør den ikke, at han var blevet betroet at udføre præcise opgaver.

232 Kommissionen har for det første gjort gældende, at den afgørelse om omplacering, som sagsøgeren var genstand for, omfattede præcise opgaver, der var i overensstemmelse med hans lønklasse. For det andet tildelte Kommissionen ham præcise opgaver at udføre fra hans tiltrædelse i GD for Personale og Administration. For det tredje havde sagsøgeren deltaget i forberedelserne til det uformelle råd på Rhodos (Grækenland), havde fået tilladelse til at udøve ekstern virksomhed og havde fra november 2003 deltaget i en arbejdsgruppe vedrørende reformen af pensionsordningerne for medlemsstaternes tjenestemænd. Den omstændighed, at sagsøgeren ikke havde mødt Kommissionens næstformand, kan ikke godtgøre, at han ikke havde nogen opgaver, idet det er bekendt, at han var ledende rådgiver for GD for Personale og Administration og ikke særlig rådgiver for en kommissær.

Personalerettens bemærkninger

233 Der skal sondres mellem dels selve afgørelsen om omplacering, dels Kommissionens handlemåde, der ikke har karakter af en afgørelse, og som havde den virkning eller det formål at fratage det arbejde, som sagsøgeren var blevet tildelt ved afgørelse om omplacering, ethvert indhold. Det er nemlig kun Kommissionens ovennævnte handlemåde, der ikke har karakter af en afgørelse, der kan medføre, at institutionen ifalder ansvar, henset til det, der er nævnt i denne doms præmis 106 og 107 vedrørende afgørelsen om omplacering.

234 I denne sag opregner afgørelsen om omplacering et vist antal opgaver, der er tildelt sagsøgeren. Det fremgår imidlertid ikke af sagens akter, at Kommissionen satte sagsøgeren i stand til effektivt at udføre disse opgaver, eller at de havde noget væsentligt indhold, der svarede til sagsøgerens kompetencer og erfaringsniveau.

235 Det fremgår nemlig navnlig af skrivelse af 9. september 2003 til Kommissionens formand, at sagsøgeren klagede over ikke at have reelle opgaver i forhold til sin lønklasse og kompetencer, efter at han var blevet omplaceret i november 2002. I et notat af 22. september 2003 fra generaldirektøren for GD for Personale og Administration anmodes Kommissionens næstformands kabinetschef om at tildele sagsøgeren opgaver, der er i overensstemmelse med det aftalte. Kabinetschefen begrænsede sig i svaret på denne skrivelse til i et notat af 29. september 2003 at anmode direktøren for GD for Personale og Administration om at give ham forslag til opgaver, der kunne tildeles sagsøgeren. En sådan skriftveksling bestyrker sagsøgerens synspunkt, i hvert fald for perioden fra januar til oktober 2003. Kommissionen, som burde være i stand til at fremlægge modbeviser i denne henseende, har imidlertid ikke fremlagt noget bevis, der kan godtgøre, at sagsøgeren faktisk var blevet betroet opgaver, navnlig efter denne skriftveksling. Selv om administrationen har anført, at sagsøgeren deltog i det uformelle råd på Rhodos, har den ikke på nogen måde præciseret, hvad denne opgave reelt bestod i eller arten af det udførte arbejde. Selv om Kommissionen har gjort gældende, at sagsøgeren var blevet udpeget til at deltage i en arbejdsgruppe vedrørende reformen af pensionsordningerne i den offentlige sektor fra den 24. november 2003, har den heller ikke godtgjort, at sagsøgeren blev sat i stand til faktisk at deltage i denne gruppe, skønt sagsøgeren på det kraftigste har bestridt dette. Det skal endvidere bemærkes, at denne arbejdsgruppe hovedsageligt bestod af tjenestemænd, der var genstand for en disciplinærsag, hvilket forhold gør det muligt at betvivle de forventninger, som Kommissionen kunne have til denne arbejdsgruppes arbejde.

236 I øvrigt kan den omstændighed, at sagsøgeren i den omtvistede periode havde fået tilladelse til at udøve ekstern virksomhed, ikke godtgøre, at han var sat i stand til konkret at udføre de opgaver, der var i overensstemmelse med hans lønklasse inden for Kommissionen.

237 På baggrund af disse forskellige forhold må det således lægges til grund, at Kommissionen bevidst eller på grund af træghed ikke satte sagsøgeren i stand til konkret at udføre opgaver, der svarede til hans lønklasse, fra januar 2003 til februar 2006, undtagen i den periode på seks måneder, hvor sagsøgeren udførte opgaver for den græske regering i forbindelse med tjenestefrihed af personlige årsager. En sådan adfærd fra Kommissionens side udgør ligeledes en culpøs adfærd, der medfører, at den ifalder ansvar.

238 Det følger af ovenstående, at Kommissionen begik flere fejl over for sagsøgeren, for det første ved forsinket at meddele ham de følger, Kommissionen havde givet hans anmodning om bistand af 11. november 2002, for det andet ved forsinket at besvare hans anmodninger om bistand af 15. og 21. juli 2003, for det tredje ved at beslutte at indlede en disciplinærsag uden at have tilstrækkeligt relevante og præcise oplysninger, for det fjerde ved i juli 2003 at afsløre personlige oplysninger om sagsøgeren og for det femte ved gennem flere år at undlade at betro ham opgaver, som svarede til hans lønklasse.

Skaden og årsagsforbindelsen

Parternes argumenter

239 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen begik et vist antal ulovligheder, som står i direkte forbindelse med den skade, han hævder at have lidt.

240 Sagsøgeren har i sine seneste skriftlige bemærkninger gjort gældende, at disse ulovligheder har forvoldt en særlig alvorlig ikke-økonomisk skade, som han har vurderet til et beløb på 850 000 EUR. Sagsøgeren har vedrørende denne skade navnlig anført, at Kommissionen på grund af sine fejlagtige handlemåder har skadet hans ære og erhvervsmæssige omdømme. Han har i replikken frafaldet sin påstand om erstatning for ikke-økonomisk skade på hans helbred.

241 Kommissionen har gjort gældende, at det påhviler sagsøgeren at godtgøre, at de angiveligt ulovlige handlemåder står i direkte forbindelse med den ikke-økonomiske skade, som han har gjort gældende, og at de har haft en reel og sikker påvirkning af hans erhvervsmæssige og personlige situation. Dette er imidlertid ikke tilfældet i denne sag. Kommissionen er navnlig af den opfattelse, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at han fortabte en mulighed for at blive udnævnt til generaldirektør for Eurostat, eftersom han ikke har godtgjort, at der var slået en ledig stilling op, eller at han ville ansøge. På samme måde er der ingen forbindelse mellem de handlemåder, Kommissionen er kritiseret for, og det forhold, at sagsøgeren har været genstand for anklager og antydninger i pressen.

Personalerettens bemærkninger

242 Det bemærkes indledningsvis, at sagsøgeren i sine seneste skriftlige bemærkninger begrænsede sin påstand til erstatning for det ikke-økonomiske tab, der var forvoldt dels af skaden på hans erhvervsmæssige omdømme og ære, dels af den tilstand af usikkerhed og uro, han befandt sig i, med undtagelse af forværringen af hans mentale tilstand.

243 Det skal dernæst undersøges, om de af Kommissionen begåede tjenestefejl står i direkte forbindelse med den ikke-økonomiske skade, som sagsøgeren har hævdet at have lidt.

244 For det første udgør den forsinkelse, hvormed Kommissionen gav sin tjenestemand meddelelse om de konsekvenser, den drog af hans anmodning om bistand af 11. november 2002, eftersom den ikke var berettiget på grund af særlige omstændigheder, en tjenestefejl, der kan medføre en særlig ikke-økonomisk skade, henset til den usikkerhed og uro, som tjenestemanden befinder sig i på grund af denne situation (jf. analogt Domstolens dom af 14.6.1979, sag 18/78, V. mod Kommission, Sml. s. 2093, præmis 16 og 19, og dommen i sagen Caronna mod Kommissionen, præmis 106). Det samme gælder hvad angår den forsinkelse, hvormed Kommissionen tog stilling til sagsøgerens anmodninger om bistand af 15. og 21. juli 2003. Det er en rimelig vurdering af denne ikke-økonomiske skade at fastesætte den ex aequo et bono til 10 000 EUR (jf. analogt vedrørende erstatning for ikke-økonomisk skade efter en forsinket udarbejdelse af en bedømmelsesrapport dom afsagt af Retten i Første Instans den 8.12.2005, sag T-274/04, Rounis mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 407, og II, s. 1849, præmis 54).

245 For det andet udgør beslutningen om at indlede en disciplinærsag, selv om Kommissionen ikke rådede over tilstrækkeligt præcise og relevante oplysninger, en fejl, der på alvorlig vis skadede sagsøgerens ære og erhvervsmæssige omdømme. Denne beslutning kunne nemlig give offentligheden og sagsøgerens omgangskreds og kolleger den opfattelse, at han havde begået dadelværdige fejl. Det fremgår imidlertid af sagens akter, navnlig af OLAF's rapport, at den mod sagsøgeren rettede kritik var ugrundet.

246 For det tredje er den lækage af personlige oplysninger, som kan tilregnes Kommissionen, og som skete i juli 2003, den direkte årsag til en betydelig forværring af skaden på sagsøgerens ære og erhvervsmæssige omdømme. Det er nemlig afsløringen af sagsøgerens navn ved denne lækage, som sammen med oplysningerne i Kommissionens pressemeddelelse af 9. juli 2003 gav offentligheden og den internationale og den græske presse mulighed for at udpege sagsøgeren som en af de tjenestemænd, der var genstand for en disciplinærsag, og at få den opfattelse, at han var involveret i en økonomisk skandale.

247 Den i de to foregående præmisser omhandlede skade blev kun delvist afhjulpet ved pressemeddelelsen af 27. oktober 2004, hvis udspredelse havde en meget begrænset virkning i forhold til de artikler, der var offentliggjort i den internationale og den græske presse (jf. vedrørende foranstaltninger, der på utilstrækkelig vis afhjælper en ugrundet skade på en tjenestemands omdømme, dommen i sagen Giraudy mod Kommissionen, præmis 206). Udspredelsen af denne meddelelse udgjorde den eneste foranstaltning truffet af Kommissionen til udbedring af skaden på sagsøgerens ære. Institutionen gav på intet tidspunkt sagsøgeren en undskyldning for eller gav udtryk for beklagelse over den tvivl, der offentligt ugrundet var blevet rejst om hans integritet.

248 Under hensyn til ovennævnte særlige omstændigheder i denne sag, herunder pressemeddelelsen af 27. oktober 2004, skal beløbet for den ikke-økonomiske skade, som Kommissionen har forvoldt på sagsøgerens ære og erhvervsmæssige omdømme, således vurderes ex aequo et bono til et beløb på 60 000 EUR (jf. hvad angår alvorlig skade på omdømmet dommen i sagen Franchet og Byk mod Kommissionen, præmis 411, og i sagen Giraudy mod Kommissionen, præmis 207).

249 For det fjerde begik Kommissionen en tjenestefejl ved gennem flere år ikke at betro sagsøgeren opgaver, der faktisk svarede til hans lønklasse, og denne fejl er den direkte årsag til en ikke-økonomisk skade. Kommissionen skal under disse omstændigheder dømmes til at betale sagsøgeren et beløb på 20 000 EUR herfor.

250 Det følger af ovenstående, at Kommissionen skal dømmes til at betale sagsøgeren et beløb på 90 000 EUR for de forskellige former for ikke-økonomisk skade, han har lidt.

Begæringerne om foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse og bevisoptagelse

1. *Parternes argumenter*

251 For det første har sagsøgeren anmodet Personaleretten om under retsmødet at afhøre først Portal, der er journalist ved dagbladet *La Voix*, dernæst D. med henblik på, at hun præciserer vilkårene for udarbejdelse af rapporten fra Eurostats interne revisionstjeneste den 8. juli 2003, og endelig Koopman, for at han kan fremkomme med præciseringer om vedtagelsen af afgørelsen om omplacering, som vidner.

252 For det andet har sagsøgeren anmodet Personaleretten om at opfordre Kommissionen til at fremlægge ethvert dokument, som kan godtgøre, at Eurostats interne revisionstjeneste faktisk foretog kontroller mellem november 2002 og maj 2003 vedrørende de faktiske forhold, som sagsøgeren er blevet kritiseret for.

253 For det tredje har sagsøgeren anmodet Personaleretten om at opfordre Kommissionen til at fremlægge den fuldstændige rapport fra OLAF uden at fjerne påståede fortrolige afsnit og bilag.

2. *Personalerettens bemærkninger*

254 Sagsøgeren har i replikken anmodet om, at Personaleretten pålægger Kommissionen at fremlægge dokumenter, og at Personaleretten afhører tre vidner.

255 I overensstemmelse med procesreglementets artikel 54, stk. 1, tilsigter foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse og bevisoptagelse at tilvejebringe de bedst mulige betingelser for sagens fremme, retsforhandlingernes forløb og løsningen af tvister. Bevisoptagelse har i henhold til procesreglementets artikel 57 og 58 til formål at godtgøre rigtigheden af faktiske omstændigheder, der gøres gældende af en part til støtte for sine anbringender (jf. analogt dom afsagt af Retten i Første Instans den 8.11.2000, sag T-175/97, Bareyt m.fl. mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 229, og II, s. 1053, præmis 89).

256 I medfør af procesreglementets artikel 55, stk. 2, litra d), udgør anmodningen om, at parterne fremlægger dokumenter eller aktstykker vedrørende sagen, en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, mens afhøring af vidner i overensstemmelse med procesreglementets artikel 57 angår bevisoptagelsen.

257 For så vidt angår vurderingen af begæringer om foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse og bevisoptagelse fremsat af en af sagens parter bemærkes, at det alene tilkommer Personaleretten at bedømme, om det er nødvendigt at supplere bevismaterialet i de sager, der forelægges den til afgørelse (jf. analogt hvad angår anmodning om afhøring af vidner Domstolens dom af 22.11.2007, sag C-260/05 P, Sniace mod Kommissionen, Sml. I, s. 10005, præmis 77 og 78; jf. analogt hvad angår anmodning om fremlæggelse af dokumenter Domstolens dom af 2.10.2003, sag C-182/99 P, Salzgitter mod Kommissionen, Sml. I, s. 10761, præmis 41 og 44).

258 Personaleretten finder, at sagen er tilstrækkeligt oplyst af sagens akter og drøftelserne under retsmødet, og finder det derfor ufornødent at anordne de begærede foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse og bevisoptagelse.

Sagens omkostninger

259 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 1, pålægges det – medmindre andet gælder i henhold til bestemmelserne i reglementets andet afsnit, kapitel 8 – den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. I henhold til artikel 87, stk. 2, kan Personaleretten, såfremt dette findes rimeligt, træffe bestemmelse om, at den tabende part kun pålægges at betale en del af sagens omkostninger eller slet ikke pålægges at betale sagsomkostninger.

260 Det følger af ovenstående præmisser, at Kommissionen i det væsentlige har tabt sagen. Sagsøgeren har endvidere udtrykkeligt nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger. De foreliggende omstændigheder kan ikke begrunde anvendelsen af procesreglementets artikel 87, stk. 2, hvorfor Kommissionen pålægges at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

PERSONALERETTEN (Første Afdeling):

1) Europa-Kommissionen betaler Fotios Nanopoulos et beløb på 90 000 EUR.

2) I øvrigt frifindes Kommissionen.

3) Kommissionen betaler sagens omkostninger.

Gervasoni Kreppel Rofes i Pujol

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. maj 2010.

W. Hakenberg
Justitssekretær

S. Gervasoni
Afdelingsformand